

TC
YILDIZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
SANAT VE TASARIM ANA SANAT DALI
MÜZECİLİK YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**KİŞİSEL MEKÂNLARIN MÜZELEŞTİRİLMESİ:
BURGAZ ADA SAİT FAİK ABASIYANIK EVİ
ÖRNEĞİ'NİN İRDELENMESİ**

**SEDEN UZ
03714001**

**TEZ DANIŞMANI
Doç.Dr. NURAN KARA PİLEHVARİAN**

**İSTANBUL
2010**

TC
YILDIZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
SANAT VE TASARIM ANA SANAT DALI
MÜZECİLİK YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

KİŞİSEL MEKÂNLARIN MÜZELEŞTİRİLMESİ:
BURGAZ ADA SAİT FAİK ABASIYANIK EVİ
ÖRNEĞİ'NİN İRDELENMESİ

SEDEN UZ

03714001

Tezin Enstitüye Verildiği Tarih: 26 Kasım 2010

Tezin Savunulduğu Tarih: 15 Ekim 2010

Tez Oy birliği / Oy çokluğu ile başarılı bulunmuştur.

	Unvan Ad Soyad	İmza
Tez Danışmanı	: Doç. Dr. Nuran Kon	Ralekhanım İst
Jüri Üyeleri	: Doç. Dr. Gül Akdeniz	
	: Prof. Dr. Fethiye Erbay	

İSTANBUL

EYLÜL, 2010

ÖZ

**KİŞİSEL MEKÂNLARIN MÜZELEŞTİRİLMESİ:
BURGAZ ADA SAİT FAİK ABASIYANIK EVİ ÖRNEĞİ'NİN
İRDELENMESİ**

Seden UZ

Eylül, 2010

Bu tezin amacı; Türkiye’de müzecilik konusunda önemli bir karmaşa alanı olan mekânların müzeleştirilmesi konusunu irdelemektir. Bu bağlamda mekân tanımından yola çıkılarak kişisel ve sosyal mekân arasındaki farklar örneklerle açıklanmış; tarihî ev müze tanımı, tarihî ev müze türleri, mekânların müzeleştirilmesi kavramlarının yabancı literatürdeki tanımları da ülkemizdeki terminoloji ve kapsam farklılıkları ve yurt dışındaki örnekler ile açıklanmaya çalışılmıştır. Bu kapsamda öncelikle müzenin tanımından yola çıkılarak dünyada ve Türkiye’deki müzeciliğin gelişiminden kısaca söz edilmiş müzecilik kuramları ve terminolojisinin oluşum süreçleri ülkemiz ve dünya genelinde kısaca özetlenmiştir. Tarihî ev müzenin yabancı literatürdeki örnekleri ile Türkiye’deki örnekler karşılaştırılmıştır. Uluslar arası Müzeler Komitesi (ICOM) tarafından oluşturulan tarihî ev müze/historic house museums tanımlarından yola çıkılarak Türkiye’deki uzmanlarla yapılan görüşmeler, literatür taramaları ve yerinde yapılan incelemelerle özgün bir tarihî ev müze listesi oluşturulmaya çalışılmıştır. Müzeleştirilen mekânlar başlığı altında sosyal ve kişisel mekân ayrımına değinilmiş, evin sosyolojik anlamda taşıdığı metaforlar ve ev içinde yer alan eşyaların değeri bu başlık altında açıklanmaya çalışılmıştır. Amerika, Avrupa ve Türkiye’deki tarihi ev müze örnekleri bağlamında müze tanımlarına açıklık getirilmeye çalışılmıştır.

Terminoloji ve tanım irdelemelerinden sonra bir kişisel mekân örneği olan Cumhuriyet Dönemi Türk Edebiyatı’nın önemli isimlerinden Sait Faik Abasıyanık’ın Burgaz Ada’da atıl bir müze konumundaki evinin nasıl değerlendirilmesi gerektiği konusuna cevap aranmıştır.

Anahtar Kelimeler: Ev, Müze Ev, Tarihi Ev, Mekân, Kişisel Mekân, Sait Faik Abasıyanık

ABSTRACT

THE CONVERSION OF PERSONAL LOCATIONS INTO MUSEUMS: THE STUDY OF THE HOUSE OF SAİT FAİK ABASIYANIK IN BURGAZ ISLAND

Seden UZ

September, 2010

The aim of this thesis is to study locations turned into museums, which is a conflicting issue in museology. From this point of view the definition of location is given and the difference between social and personal location is defined using various examples. The definition of house museum and types of house museums are described. The difference between the definition of the concept of converting of locations into museums in foreign literature and in Turkish literature is examined, differences in terminology and content are emphasized using examples from foreign countries. In this context the definition of museum is given and the development of museology abroad and in Turkey is mentioned, and theories on museology and the development of the terminology of museology is summarized. The difference between examples of house museums in foreign literature and examples in Turkey are compared. The definition of house museum and historic house museum proposed by the International Council of Museums is set forth and a list of house museums in Turkey is developed with the use of interviews with experts, literature review and museum investigations. The difference between social and personal location is tackled under the heading of “locations converted into museums”, the social metaphors of houses and the value of belongings in the house are tried to be described under this heading. The case in which the surrounding of the house is converted into museum is examined under the heading of settlement/habitat together with examples of museum city, and the definition of museum is elaborated in this context.

Following the definition and terminology, the house of Sait Faik Abasıyanık, an important writer of the Republican period, in Burgaz Island is examined. A suggestion is given on how the idle house museum should be transformed.

Keywords: house, house museum, historic house, location, personal location, Sait Faik Abasıyanık

ÖNSÖZ

Bu tez çalışması, Cumhuriyet Dönemi Türk Edebiyatçılarından biri olan Sait Faik Abasıyanık'ın Burgaz Ada'da yer alan müze evinin sorunlarından yola çıkılarak müzecilik anlayışı çerçevesinde ev için çözüm önerileri sunan bir çalışmayı içermektedir.

Bu tez çalışması sırasında öncelikle hiçbir yardımı esirgemeyerek her konuda beni yönlendiren ve destek olan Sayın Hocam ve Tez Danışmanım Doç. Dr. Nuran Kara Pilehvarian'a, Birgi Çakırağa Konağı ile ilgili bilgiye ulaşmamda bana yardımcı olan Ödemiş Müzesi uzmanlarına, Aşiyen Müzesi ile ilgili koleksiyon bilgisine ulaşmam da bana yardımcı olan Müze Uzmanı Ata Yersu'ya, tezin sosyolojik boyutuna yardımcı olan Yrd. Doç. Dr. Ufuk Özcan'a, arkadaşlarıma, zor anları aşmamı sağlayan ve her zaman desteğini yanımda hissettiğim Dr. Ethem Demircioğlu'na teşekkürlerimi sunarım.

İstanbul; Eylül, 2010

Seden UZ

İÇİNDEKİLER

	Sayfa No
TEZ ONAY SAYFASI (SON TESLİM İÇİN) _____	iii
ÖZ _____	iv
ABSTRACT _____	v
ÖNSÖZ _____	vi
İÇİNDEKİLER _____	vii
TABLolar LİSTESİ _____	viii
ŞEKİLLER LİSTESİ _____	ix
1. GİRİŞ _____	1
2. MÜZE KAVRAMININ ORTAYA ÇIKIŞI _____	3
3. TARİHİ EV MÜZELER, TÜRLERİ _____	12
3.1. Tarihi Ev Müze Tanımı _____	14
3.2. Avrupa ve Amerika Örnekleri _____	19
3.3. Türkiye Örnekleri _____	28
4. SAİT FAİK ABASIYANIK MÜZE EVİ _____	46
4.1. Sait Faik Abasıyanık Hayatı ve Burgaz Ada _____	48
4.2. Mimari Özellikleri _____	53
4.3. Koleksiyon Malzemesi _____	61
5. SAİT FAİK ABASIYANIK MÜZE EVİNİN ÇAĞDAŞ MÜZECİLİK ANLAYIŞI İÇİNDE DEĞERLENDİRİLMESİ _____	76
5.1. Mevcut Müzedeki Sorunlar _____	76
5.2. Sorunlara Getirilen Çözüm ve Öneriler _____	86
6. DEĞERLENDİRME VE SONUÇ _____	87
KAYNAKÇA _____	91
EKLER _____	94
Ek 1. Demhist'in Tarihi Ev Müzeler Listesinden Alınan Kişisel Mekân Örnekleri _____	94
Ek 2. Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğüne Bağlı Tarihi Ev Müzelerin Listesi _____	98
Ek 3. Belediyelere ve Valiliklere Bağlı Tarihi Ev Müzelerin Listesi _____	107
Ek 4. Üniversitelere Bağlı Tarihi Ev Müzelerin Listesi _____	109
Ek 5. Vakıflar Genel Müdürlüğüne Bağlı Tarihi Ev Müzelerin Listesi _____	110
Ek 6. Özel Şahıs/Kurumlara Ait Tarihi Ev Müzeler _____	112
Ek 7. İnönü Vakfına Bağlı Tarihi Ev Müzelerin Listesi _____	115
Ek 8. Araştırma Soruları Örneği _____	117
ÖZGEÇMİŞ _____	118

TABLÖLÄR LİSTESİ

	Sayfa No
Tablo 1: Atatürk Evlerinin İllere Göre Dağılımı	29

ŞEKİLLER LİSTESİ

	Sayfa No
Şekil 1 : Vatikan Kripta	4
Şekil 2 : Vatikan, İtalya	5
Şekil 3 : Baccio Pontelli (1450-1495) Federico da Montefeltro'nun Stüdyosu 1470-1480 (ahşap kakma, ayrıntı) Urbino, Dükalık Sarayı	6
Şekil 4 : Metropolitan Müzesi, Mısır Galerisi	8
Şekil 5 : Londra, British Müzesi, Mısır Galerisi	9
Şekil 6 : Kahire Müzesi, Mısır	9
Şekil 7 : İstanbul Arkeoloji Müzesi, Çinili Köşk	10
Şekil 8 : Palazzo Medici/Palazzo Medici Riccardi	19
Şekil 9 : Palazzo Medici/Palazzo Medici Riccardi İç Mekân Görüntüsü	20
Şekil 10 : Newburg Hasbrouck Evi	21
Şekil 11 : Newburg Hasbrouck Evi	21
Şekil 12 : Mount Vernon Evi	22
Şekil 13 : Mount Vernon Evi	22
Şekil 14 : Mario Praz Müze Evi	25
Şekil 15 : Mario Praz Müze Evi	25
Şekil 16 : Mozart Evi	26
Şekil 17 : Mozart Evi	27
Şekil 18 : Madam Schröder Evi	27
Şekil 19 : Madam Schröder Evi	28
Şekil 20 : Atatürk Müze Köşkü Dış Görünüş	31
Şekil 21 : Atatürk Müze Köşkü Alt Kat Yemek Salonu	32
Şekil 22 : Atatürk Müze Köşkü Alt Kat Kütüphane	32
Şekil 23 : Tevfik Fikret'in evinin bahçesinde yer alan mezarı	33
Şekil 24 : Aşiyân Müzesi	34
Şekil 25 : Tevfik Fikret'e ait eşyaların sergilendiği vitrin	35
Şekil 26 : Tevfik Fikret'in yatak odası	35
Şekil 27 : Edebiyat-ı Cedide Mensuplarının Fotoğrafları	36
Şekil 28 : Birgi Çakırağa Konağı Ön Cephe Görünüşü	37
Şekil 29 : Birgi Çakırağa Konağı Sağ Ön Cephesi	38
Şekil 30 : Birgi Çakırağa Konağı	38
Şekil 31 : Birgi Çakırağa Konağı Duvar Süslemesinden Detay	39

Şekil 32 : Birgi Çakırağa Konağı	39
Şekil 33 : Safranbolu Evlerinden Genel Görünüş	40
Şekil 34 : Kaymakamlar Konağı	41
Şekil 35 : Kaymakamlar Konağı	42
Şekil 36 : Mudanya Mütareke Evi Müzesi	43
Şekil 37 : Mudanya Mütarekesi Evi	44
Şekil 38 : Mudanya Mütarekesinin İmzalandığı Oda	44
Şekil 39 : Hava Fotoğrafı	47
Şekil 40 : Sait Faik Abasıyanık Müzesi	47
Şekil 41 : Sait Faik Evi	48
Şekil 42 : Sait Faik Abasıyanık'ın Heykeli	52
Şekil 43 : Bodrum Kat Planı	54
Şekil 44 : Zemin Kat Planı	55
Şekil 45 : 1. Kat Planı	56
Şekil 46 : Sait Faik Abasıyanık'ın Kütüphanesi	57
Şekil 47 : Darüşşafaka Cemiyeti Tarafından Düzenlenen Oda	57
Şekil 48 : Sait Faik Abasıyanık Yemek Odası	58
Şekil 49 : Sait Faik Abasıyanık'ın Yatak Odası	58
Şekil 50 : Sait Faik Abasıyanık'ın Yatak Odası	59
Şekil 51 : Çatı Piyesi Planı	59
Şekil 52 : Çatıya Çıkan Merdiven	60
Şekil 53 : Araştırma Sorularına Katılan Kişilerin Cinsiyet Oranı	77
Şekil 54 : Araştırma Sorularına Katılan Kişilerin Yaş Aralığı	77
Şekil 55 : Araştırma Sorularına Katılan Kişilerin Meslek Grupları	78
Şekil 56 : İkamet Edilen Şehirler	78
Şekil 57 : Araştırma Sorularına Katılan Kişilerin Öğrenim Durumu	79
Şekil 58 : Müzelere Gidilme Oranı	79
Şekil 59 : İstanbul'da Hangi Müzeleri Ziyaret Edildiği	80
Şekil 60 : Sait Faik Abasıyanık'ın Bilinme Oranı	81
Şekil 61 : Sait Faik Abasıyanık'ın Evi ile İlgili Durum	82
Şekil 62 : Sait Faik Abasıyanık Evi'nin Yerinin Bilinme Oranı	83
Şekil 63 : Sait Faik Abasıyanık Evi'nin Ziyaret Edilme Oranı	83
Şekil 64 : Sait Faik Abasıyanık Evi'nin Ulaşılabilirliği	84
Şekil 65 : Evi gezdikten sonra Sait Faik Abasıyanık İle İlgili Bilgiye Sahip Olma Oranı	

1. GİRİŞ

Bu çalışmanın konu başlığının seçimi 2006 yılında o zamanki tez danışmanı öğretim görevlisi Burçak Madran ile karar verilerek başlanmış bir çalışmaya işaret etmektedir. Çeşitli sebeplerle tamamlanamamış olan bu çalışmanın 2009 yılında çıkan af ile birlikte tekrar ele alınma sürecinde doğaldır ki pek çok değişiklik yapılmıştır. Aradan geçen sürede gerek Darüşşafaka'da Sait Faik Evi'nin müze olarak yenilenme çalışmaları içerisinde yer almam gerekse ODTÜ'de Ev Müzeler/Tarihî Evler 1. Sempozyumu Düzenleme Komitesi'ndeki çalışmalarım konunun 2006 yılında çizmeye çalıştığımız çerçevenin dışına taşan tartışmalı boyutları olduğunu kavramamı sağlamıştır. Bu kavrayıştan hareketle Türkiye'de yeterince tartışılmamış bir konu olan mekânların müzeleştirilmesi konusunda edinilen tüm deneyim ve bilgiler tez kapsamına dâhil edilmiş ve alanda yeni bir ufuk açacağına inanılan tartışmalar çalışma kapsamında gündeme getirilmiştir.

Konu ile ilgili araştırmanın temel zorluğu, dilimizdeki terminolojiyi oluşturan kavramların değişik yabancı dillerdeki literatürden Türkçe'ye farklı terminolojilerle tercüme edilmesinden kaynaklanan terminoloji karmaşasıdır. Bu nedenle çalışma kapsamında kullanılan terminoloji için mevcut terimlerin oluşturduğu karmaşaya dikkat çekilerek yeni tanımlar yapılmaya çalışılmış, konuya bu yeni tanımlamalar aracılığı ile yaklaşmıştır. Uluslar arası Müzecilik Konseyi (ICOM International Council of Museums)'ne göre; "Müze, kâr amacı gütmeyen, toplumun gelişmesine ve hizmetine dönük amaçlı olarak çalışan, topluma açık ve kalıcı unsurları içeren; insan ve çevresinin materyal kanıtını, etüt ve eğitim amaçları ile toplayarak, saklayan, araştıran, ileten ve sergileyen bir kurumdur. " (ICOM, [30.09.2007]) Tarihî Ev Müze " *Historic House Museums*" ile ilgili ilk tanım, 2001 yılında Uluslar arası Tarihî Ev Müzeler Komitesine " *International Committee for Historic House Museums*" başkanlık eden Rosanna Pavoni'den gelmektedir. Rosanna Pavoni yapmış olduğu tanımlamada bina ile koleksiyon malzemesinin bir bütün olarak ele alınması gerektiğini vurgular. 2007 yılında ise ICOM (*International Council of Museums*)'un da tarihî ev müzeler ile ilgili bir tanımlaması mevcuttur. Ülkemizde ise bu konu ile ilgili ilk tanımlama 1983 yılında Doç. Dr. Sümer Atasoy'dan gelmektedir. Bina ve içinde yaşayan şahsiyet nedeniyle müzeleştirilen evleri müze ev olarak tanımlamaktadır. Bir diğer tanımlama ise 1992 yılında Dr. Mehmet Önder'den

gelmektedir. Bu tez kapsamında Kültür ve Turizm Bakanlığının yapmış olduğu tarihî ev tanımından yola çıkılmış “tarihî ev müze” terimi bu tez kapsamında kullanılmıştır.

2. MÜZE KAVRAMININ ORTAYA ÇIKIŞI

Değerli sanat eserlerinin saklandığı, halkın da ulaşabildiği bir mekân olarak müze anlayışının ilk kez Klasik Yunan Dönemi'nde ortaya çıktığı görülür. Müze sözcüğünün ilk ışıkları da, yine Antik Yunan Kültürü şemsiyesi altında, M.Ö. III. yüzyılda, Helenistik İskenderiye'de II. Tolomeo'nun kraliyeti sırasında belirmiştir. Zeus ile Hatıra Tanrıçası Mnemosyne'nin dokuz kızı, şair ve bilginlerin koruyucuları, esin perilerine adanan Mouseion kutsal tapınağı bu dönemde yapılmıştır. İskenderiye'deki Mouseion, yanında yapılacak ünlü kütüphane, sanat eserleri ve az rastlanır, merak uyandıran objelerin koleksiyonu ile tamamlanacaktı. Bu oluşum, hatıra ve kültüre adanan yepyeni bir kurumdu (Guerrieri,2002, 53).

Müzenin bu ilkel formu, objelerinin halka sunulması yanında, günümüz müzecilik anlayışında da yer alan, eserlerin toplanması ve korunması gibi, müzeciliğe has bazı özelliklere sahipti.

Koleksiyonlar daha sistemli bir şekilde, belli konular üzerinde yoğunlaşmıştı. Özellikle, Yunan Sanatı'nın gelişimini yansıtan heykel koleksiyonları oluşturulmaya başlanmıştı.

İlk koleksiyonlar eski Yunan tapınaklarında tanrılara sunulan adaklardan oluşur. Bu tapınakların en ünlüsü de Olympia'daki Hera Tapınağı'dır. Parthenon'un da aslında bir hazine binası (thesaurus) olduğuna ilişkin savlar bulunmaktadır. Romalılar, değerli kapların, egzotik bitkilerin, sirklerde ve hayvanat bahçelerinde sergiledikleri hayvanların yanı sıra Yunan tapınaklarından yağmaladıkları sanatı da koleksiyonlarına katarlar. “Başlangıçta ganimet olarak, hiçbir şekilde ayıklanmaksızın, her türlü sanat eserinin Roma'ya nakledildiği bilinmektedir. MÖ 180 yılında Romalı kumandan Marcus Fulvius Nobilior'un, eline geçen her şeyi toplayarak Roma'ya 285 bronz, 230 mermer heykel ile 60 kiloya yakın altın süs eşyası getirdiği söylenir. (Guerrieri,2002, 53) Böylece Roma'da ilk özel koleksiyonlar teşekkül eder. Her zenginin evinde bir kütüphane ile bir de resim ve heykel galerisi oluşur. Koleksiyonlar toplumsal statünün sembolüne ve yatırım aracına dönüşür. Avrupa'nın modern müze fikri Haçlı Seferleri'yle doğar. İlk koleksiyonların adaklardan kurulması gibi, ilk sergiler de ganimetlerden ve hazinelerden oluşur.

Ortaçağ Avrupa'sında, şato ve kiliselerde toplanan değerli hazineler sayesinde, koleksiyonculuk kavramı olağanüstü bir gelişme göstermiştir. Avrupa'ya ya da doğrudan Kudüs'e, kutsal topraklara yaptıkları yolculuklar sayesinde hacılar, yaş, sosyal sınıf ve kültür bakımından olağanüstü derecede çeşitlilik gösteren tek topluluk olarak karşımıza çıkmış ve kültür eserlerinin yeni alıcı kitlesini oluşturmuştur. Genellikle saygısız bakışlardan uzak tutulmak istenen ve hep özenle korunan kilise hazineleri ise kriptalarda, yani apsisin altında, özel olarak yapılmış bölmelerde saklanırdı. (Şekil 1) Böylelikle kilise vasıtası ile Ortaçağ'da kurumsal özel müzecilik, hacılar ve aristokratlar aracılığı ile müzeciliğin temellerinin atıldığı söylenebilir. (Artun, 2006,13-17)

Şekil 1: Vatikan Kripta

Bu değerli objeler koleksiyon oluşturacak biçimde envanterleniyor, bu envanterlere objelerin bilgileri de ekleniyordu. Genellikle saraylarda ve manastırların içinde yer alan bu koleksiyonlar tarihsel süreçte artarak günümüz koleksiyonlarının nüvesini teşkil etmiştir. Günümüzde bu koleksiyonlar Vatikan'da görülebilir. (Şekil 2)

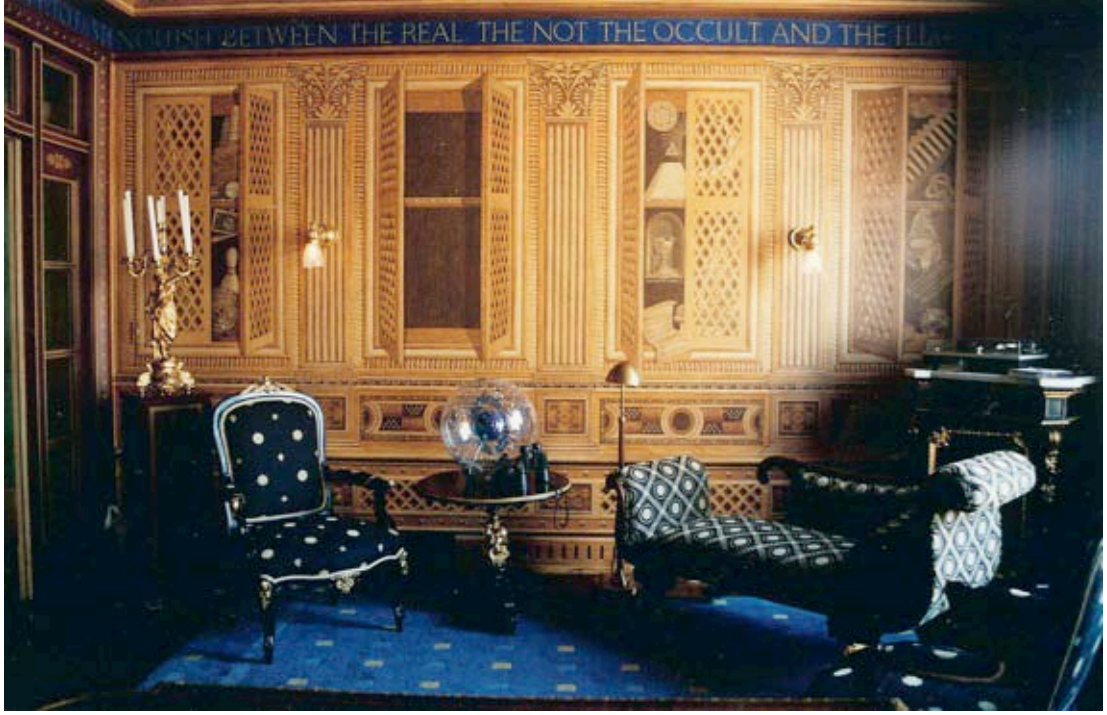

Şekil 2: Vatikan Müzesi, İtalya

Koleksiyonculuğun günümüz anlayışına yaklaşan en erken örnekleri, XV. Yüzyıl Floransa'sında ortaya çıkar.

Değerli ve merak uyandıran objelerin toplanması ile oluşmuş hazinelerden, müzeye geçişi daha iyi anlatmak için, XV. yüzyıl koleksiyonculuğuna özgünlük veren “studiolo”ları da incelemek gerekir. “Studiolo”, örnekleri ilk olarak Fransa’da, sonra Germen topraklarında ve İtalya’da giderek yaygınlaşan, önemli ailelerin malikânelerinde özenle hazırlanmış, gizli ve özel bir koleksiyonun yerleştirildiği bir alan, bir odanın adıdır. Her bir aile, şehirdeki sarayının içinde, koleksiyonun ya da bir parçasının korunmaya alındığı, mücevher kutusu niteliğinde, mimari değeri olan, genellikle, aydın sanatçıların yardımı ile belli bir kültür anlayışına göre düzenlenmiş bir stüdyo oluşturmuştu. (Artun, 2006, 69)

“Studiolo”nun yapısında, arşivlerin, elyazmalarının kaleme alındığı Antik Yunan ve Orta Çağ kilise, saray hazine odalarının işlevlerini bünyesinde birleştiren, herkesten uzak, düşünceye, meditasyona ve çalışmalara ayrılmış, özel ve ayrı bir oda ortaya çıkmıştır. (Şekil 3) Studiolo’nun en belirgin özelliği, ikonografik düzeni ile ev sahibinin kültürel vizyonu arasındaki derin ilişkiyi yansıtmasıdır. (Guerrerier, 2002, 53-80)

**Şekil 3: Baccio Pontelli (1450-1495) Federico da Montefeltro'nun Stüdyosu
1470-1480 (ahşap kakma, ayrıntı) Urbino, Dükalık Sarayı**

“Studiolo”ların Osmanlı Sarayı’ndaki karşılığı kütüphaneler olarak düşünülebilir.

Kanuni Sultan Süleyman’ın önceleri makbul sonraları makdul olan sadrazamı İbrahim Paşa’nın Viyana Seferi’nden sonra getirdiği Apollon ve Dafne Heykeli aynı yıllarda doğudaki heykele ilginin de işaretidir. (Arel, 2005, 7)

Osmanlı’nın en güçlü olduğu 16. yy’da İslam temeline oturan devlet anlayışı içinde bir sadrazamın böylesine halkın tepkisini çekebilecek bir heykel grubunu sarayının önüne dikme cesareti göstermesi sık rastlanan bir durum değildir. Osmanlı elitinin konuya bakışını açıklayan önemli bir olgudur.

Ortaçağ’da doğunun önemli imparatorlukları olan Hint, Çin, Pers, Antik Mısır ve Mezopotamya Uygarlıkları’nda da benzer biçimde savaşlardan elde edilen kıymetli yazmalar ve objelerin saraylarda ve saray kütüphanelerinde toplandığı gözden kaçırılmamalıdır.

Geçmiş uygarlıkların yarattığı sanat eserlerine olan ilgi 18. yüzyılın ortalarından başlayarak önemli artışlar göstererek Avrupa’da yayılmıştır. Müzelerin diğer kıtalara

yayılması ise yüzyıl sonra gerçekleşmiş. O yıllardan günümüze müzeler, çağın değişen koşullarına uygun olarak değişikliklere uğramış ve çeşitlenmiştir.

Müzelerin depolarını ve vitrinlerini dolduran pek çok insan yarattığı ürünü saklama fikri 18. yüzyılda önem kazanmıştır. Korumasız bir çevrelerde yok olmakla yüz yüze olan heykellerin, tabloların, hatta yapıların ayakta kalabilmesi için başlatılan girişimler, savaşlarda ele geçirilen antika eşyalar, gezginlerin, misyonerlerin topladığı kültürel ve sanatsal ürünler, yeni buluşlarla yaratılan ve geliştirilen çeşitli araçlar, değerleri gereği saklanmaları, koleksiyonculuğun giderek de müzeciliğin ortaya çıkmasında aracı olmuşlardır. Bu koleksiyonlar 19. yüzyıl süresince depolardan çıkarılarak halka açık bilgi alanları haline gelmiştir.

Koleksiyona giren her şey, sayıları artan satıcılar ve antikacılar da ticari mala dönüşmüş, bu da yeni yasaları gündeme getirmiştir. Günlük kullanım eşyalarından giyim kuşama ve takılara, çeşitli üretim araçlarından teknolojik ürünlere, etnografik eşyalardan günümüz deyimiyile antika eşyalara kadar çok değişik malzeme saklama ve koruma altına alınmıştır.

Hegels'in ve Toynbee'nin endüstri devrimi olarak adlandırdığı makineli yaşama geçiş, İngiltere ve Fransa'dan başlayarak tüm Avrupa kentlerinde yaşamı değiştirmiş; geleneksel yaşam ve parametreler çözülüp tarihe karışırken yeni parametrelere dayanan yaşam ve kent kurgulanmaya başlanmıştır. Bu süreçte değişen koşullarla işlevsiz konuma geçen geleneksel toplum düzenine ait her türlü veri endüstri toplumuna endüstrileşmenin getirdiği dezavantajlara karşı olan ve bunu çeşitli manifestolarla (John Ruskin) dile getiren gruplarca öne çıkarılmış, değer atfedilmiş ve böylelikle bir önceki dönemin gündelik yaşamı ve objeleri endüstri kentlerinin özelemlerini ve anılarını barındıran müzeleri oluşturmuştur. Bir süre sonra aynı kurgu endüstrileşme sürecinin objelerinde kurgulanmış, böylece toplumların kültür tarihini belgeleyen bir araştırma merkezi durumuna gelmiştir. (İnankur, 2008, 1180)

Bu süreçte Fransız ordusunda bulunan Arkeolog Şanpolyo'nun Mısır'daki hiyerogliflere olan merakı ve bu merak sonucunda hiyeroglifleri çözmesi ile başlayan Antik Mısır Sanatı'na ilginin tartışmasız rolünü anmak gerekir. Önceleri konuyu destekleyen aristokratlara ait sayılan buluntular, sonraları devreye İngiliz ve Amerikalıların girişi ile kurumsallaşması dolayısıyla devletlerarası tartışmaları

beraberinde getirmiştir. (Metropolitan Museum, [10.09.2010]) Söz konusu buluntular günümüzde Metropolitan Museum ve British Museum'un Mısır Galerilerinde görülebilmektedir. (Şekil 4, Şekil 5) Bu tartışmalar sonucu Antik Mısır uygarlığına ait buluntuların yerinde kalması gerekliliği gündeme gelmiş ve günümüzde Kahire Müzesi'nde bulunan koleksiyonlar bu sayede ait olduğu topraklarda kalabilmiştir. (Bakınız Şekil 6)

Şekil 4: Metropolitan Müzesi, Mısır Galerisi

Şekil 5: Londra, British Müzesi, Mısır Galerisi

Şekil 6: Kahire Müzesi, Mısır

Mısır'a Napolyon'un gelişi ve hiyerogliflerin çözülmesi Avrupa'da "doğu merakı"nın ortaya çıkmasına neden olmuş, doğulular gibi giyinmek, doğulular gibi yaşamak doğu objelerinin toplanmasını geliştiren bir unsur olmuştur. Oryantalizm olarak anılan bu süreçte İngiltere'de Arts and Crafts'ın geliştirdiği el sanatlarını öne çıkartan bakış açısı, 19 yy. Avrupasını güden Şarlık Dönemi siyasi çalkantılarının alt yapısını oluşturan ideolojik belirişte yer alan nasyonalizm de Avrupa'daki kamuya açık müze oluşumunu hızlandırmıştır. Bu bağlamda geçmiş kültür köklerini ortaya koyma yarışına girişen Avrupa devletlerine Osmanlı İmparatorluğu da Çinili Köşk'te (Şekil 7) açtığı Müze-i Hümayun ile katılmıştır. (İnankur, 2008, 1181)

Şekil 7: İstanbul Arkeoloji Müzesi, Çinili Köşk

XVI. yüzyıldan sonra silah deposu olarak kullanılan St. İrene kilisesinin düzenlenmesi ve Topkapı Sarayı'nda birikmiş çeşitli hediye, ganimet ve silahların buraya taşınmasıyla oluşturulan askeri malzeme ağırlıklı sergileme 1869 yılında Müze-i Hümayun adını almıştır."Hümayun" terimi, müessesenin imparatorluğun bütününe temsil ettiğini vurgulamaktaydı. "Müze" terimi ise, müessesenin Avrupa müzelerinininkine benzer yeni kültürel işlevler üstlendiği manasına gelmekteydi. (Candemir, 2006, 25) XIX. Yüzyılın ortasına kadar süregelen biriktirme işlemi, ilk kez sunuma (teşhire) ve ilmi bir değerlendirme sahasına yönelmiştir. 1850'lerden 1880'lere kadar batılı örneklemelerin somut bir delili olarak müze müdürlüklerine hep yabancılar getirilmiştir. İlk eski eserler kanunu "Asar-ı Atika Nizamnamesi" 1874 yılında Deither tarafından hazırlanmış, onun ölümünden sonra bir Türk, Paris'te on iki yıl resim eğitimi görmüş olan Osman Hamdi Bey, müze müdürlüğüne getirilmiştir. Yabancı Dil Bilgisi, kültürü ve yurt dışında açtığı sergilerle büyük bir şöhrete sahip olan Osman Hamdi Bey'in dönemi müzecilik açısından son derece önemli bir devredir.

Türk Müzeciliğinin kurucusu sayılan Osman Hamdi Bey, “Asar-ı Atika Nizamnamesi’ni yeniden düzenleyerek eski eserlerin yurt dışına çıkarılmasını önlemiştir. 1910’da ölümüne kadar müze müdürlüğünde kalan Osman Hamdi Bey ile ülkemizde müzeciliğin temelleri atılmıştır. (Candemir, 2007, 24)

Müzeler, 19. yüzyıl ortalarında tarihin daha önemli olduğunu fark ederek büyük değişiklikler yaşamaya başlamışlardır. Giderek müzeler, tarih çalışmalarının önemli konusu haline gelmişlerdir. Günümüzde kültüre verilen önem gereği müzeler, yeni görevler üstlenmişlerdir. Bu roller arasında tarih bilincini oluşturmak, bilgi üretip yaymak, kültürel kimliğin önemini vurgulamak vb. sayılabilir. Bu nedenle müzeler, geçmişin aydınlatılmasında vazgeçilmez önemi olan yerlerden biri durumuna gelmişlerdir.

Müzeciliğin akademik anlamda ele alınışı, 1980’li yılların sonunda açılan yüksek lisans programları ile olmuştur. O günden bu yana, müze işletme programları, yeniden gözden geçirilmekte, müzelerin topluma katkısı, mezunların uygulamaya ve araştırmaya yönelik birikimleri ile somutlaşmaktadır. Özellikle son yıllarda kurulan ve sayıları hızla artan “özel müzeler” Türkiye müzeciliğinin sorunlarının belirlenmesine katkıda bulunmuş; çözüme yönelik araştırmaları desteklemiştir. Köklü ve dünya çapında değeri belgelenmiş koleksiyonlara sahip devlet müzelerinin kalıcı sergileri kadar, özel ve kamu müzeleri tarafından düzenlenen geçici sergiler de müzecilik alanındaki farkındalığı destekleyen ortamlar yaratmaktadır.

3. TARİHİ EV MÜZELER, TÜRLERİ

19.yy'da kamuya açık müzeler açılmaya başladığında bu müzelerin mekânsal yapısı ve mimari karakteri de gündeme gelmiştir. İlk açılan müzelerde çağın bakışına uygun olarak Neo-Klasik üslubun tercih edildiği gözlenir. 19.yy müze binaları her ülkede çoğalmaya başlarken bir yandan da soysal mekânların müzeleştirilmesi çalışmaları başlamıştır. 20. yy'ın ortalarında yaşanan I. ve II. Dünya Savaşlarından itibaren Endüstrileşme süreci ile yaşananların toplumsal bellekte yer etmiş yeniliklerin ve acıların gelecek kuşaklara aktarılması görüşüne uygun olarak yeni müzecilik girişimlerini beraberinde getirmiştir. Önceleri bir bina inşa edip geçmiş dönemlere ilişkin koleksiyonlarla düzenlemek yeterli iken sonraları önemli olaylara tanıklık etmiş ya da toplumsal hafızada iz bırakmış edebiyat, müzik, siyaset dehalarının yaşadığı mekanların müzeleştirilmesi fikri gelişmiştir. Bu bağlamda Uluslar arası Müzeler Konseyi (ICOM) içinde yer alan Tarihi Ev Müzeler Komitesinin (DemHist) çalışmaları öne çıkmaktadır. Onların tanımlarına göre müzeleştirilen mekânların türleri ve tanımları belirlenmiştir.

Rosanna Pavoni, tarihsel gelişim bağlamında ziyaretçilerin tarihî ev müzelerin tarihinin anlaşılmasına yardımcı olduklarını savunmakta ve şöyle devam etmektedir:

“Geçmişte, daha çok milyonlarca nesnenin toplanması, soğuk ve sevimsiz bir ortamda sunulması anlamına gelen müzelerin yapısı, 19. yüzyılın ikinci yarısından itibaren değişime uğramıştır. Uygulamalı sanatın da geçerlilik kazanması, sergilenen nesnelerin ziyaretçiler tarafından daha rahat anlaşılmasına yol açmıştır. 19. yüzyıl, tarihsel açıdan geçmişle dolu zengin bir ev ve evin değerlerini çok daha iyi sergileyen, karışıklıktan uzak daha yalın bir çerçevede bunu başarabilen karmaşık bir vasiyet bırakmıştır.” (Pavoni, 2001, 12)

Müzelerin varlık nedenlerini ve işlevlerini anlatmak için, Uluslararası Müzeler Konseyi'nin yıllar içinde gelişen ve kapsamı genişleyen tanımları içinde, tarihî ev müzelerin diğer müze türlerinden ve oluşumları açısından bariz bir biçimde ayrıldığı belirtilmiştir. DEMHIST'in (International Committee for Historic House Museums) yapmış olduğu kategoriler, bina tiplerine göre değil, binaların amaçlarına göre tanımlanmıştır. Bu kategoriler şu şekildedir;

- i. Toplumsal tarihte yer etmiş önemli kişilerin evleri (yazarlar, artistler, müzisyenler, politikacılar, kahramanlar vs.)

- ii. Koleksiyon evler (koleksiyoncunun eski evi ya da şu anda koleksiyonunu göstermek için kullandığı ev)
- iii. Sanat evleri (tarihî ev müzede asıl nedenin sanat için olması gereken evler)
- iv. Tarihsel olay evleri (bir anıya, hatıraya sahip olan evler)
- v. Bölgesel toplum evleri (genellikle tarihsel amaçtan ziyade, sosyo-kültürel faaliyetleri yansıtan ve yerel topluluklar tarafından inşa edilen tarihî ev müzeler)
- vi. Geçmişe ait evler (şehir evleri ya da halka açık küçük kaleler)
- vii. Güç merkezi olan evler (saraylar ve halka açık büyük kaleler)
- viii. Ruhban evleri (manastırlar ve diğer halka açık kiliseye ait binalar)
- ix. Sıradan evler (yerli evler; gösteriştan uzak binalar)

Evlerin müzeleştirilmesi konusundaki seçim; ICOM (International Committee Of Museums)'un ve UNESCO(United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization)'nun korunması gereken kültür varlıklarının seçilmesine dair belirlediği kriterlere göre yapılır.

DEM HIST'in dünyadaki kişisel mekân örneklerinin listesi Ek 1'de yer almaktadır. Türkiye'de ise Tarihî ev müzeler ile ilgili genel ve bütünsel bir liste mevcut değildir. Tarihî ev müzeler bağlı buldukları kurumların müzeler listesinde yer alırlar. Bu tez çalışması sırasında Kültür ve Turizm Bakanlığının uzmanları ile yapılan görüşmeler doğrultusunda bu tez kapsamında oluşturulan Kültür ve Turizm Bakanlığı'na bağlı müzeler içerisinde ayrı bir kategori olan kişisel mekânların listesi, (Bakınız Ek 2) belediyeler ve valiliklerle yapılan görüşmeler ışığında oluşturulan Ek 3'de yer alan liste, ODTÜ'de gerçekleştirilen Tarihî Evler/Ev Müzeler 1. Sempozyumu'nda Vakıflar Genel Müdürlüğü, Özel şahıs/kurumlara ait ve üniversitelerde de tarihî ev müzeler olduğu tespit edilip Ek 4, Ek 5, Ek 6 ve Ek 7'de Türkiye'deki tarihî ev müzelerle ilgili genel bir liste oluşturulmaya çalışılmıştır.

3.1. Tarihi Ev Müze Tanımı

İçinde yaşayana göre şekillenmiş döneminin yaşam kültürünü yansıtan evlerin müzeleştirilmesi konusunda Giovanni Pinna şöyle bir tanım yapmaktadır:

“Tarihî evlerle müzeleştirilmiş evler arasında büyük farklılıklar vardır. Tarihî evler sadece orijinal bir yapı ile orijinal bir koleksiyondan oluşurken tarihî ev müzeler orijinal yapı ve koleksiyonun yanı sıra sosyal ve politik yaşanmışlığı doğru bir biçimde yansıtabilen, geçmişi doğru bir biçimde sergileyip bunu müzecilik kriterlerine (bakım, koruma, satış departmanları, güvenlik, pazarlama ile) uygun bir biçimde gelen ziyaretçiye sunulmasını sağlayan mekânlardır.” (Pinna, 2001, 7)

Bu bağlamda tarihî evler, tarihin akışına yön vermiş önemli olayların geçtiği mekânlar olmakla birlikte estetik yönü ile de bir dönemin mimari ve sanatsal özelliklerini yansıtan mekânlar olarak değerlendirilebilirler.

Uluslararası literatürde “Tarihî Ev Müzeler – *Historic House Museums*” olarak anılan, dilimizde daha çok “müze ev” tamlaması ile yerleşen bu ayrıcalıklı müze türü mekânı ve koleksiyonları nedeniyle diğer müze türlerinden farklılaşır. Tarihî Ev Müzeler için bir tema doğrultusunda koleksiyon oluşturulması, toplanması ve ideal şartlara (depolama, sergileme, dolaşım koşulları gibi) uygun mekânlar düzenlenmesi söz konusu değildir. Tarihî Ev Müzeler mevcut mekân-koleksiyon ilişkileriyle bir bütündür, zaten “var”dır. Mekânları değiştirilemez, dönüştürülemez, koleksiyonları çoğaltılamaz yalnızca mekânla ve konusuyla doğrudan ilişkili eksiklerle tamamlanabilirler. Zira tarihî ev müzelerin ana teması olan toplumsal tarihin gücü, belki de en iyi bu “fosilleşmiş” (Pinna, 2001, 4) atmosfer içinde hissedilebilir.

Tarihî ev müzeler-*historic house museums*, kültürel deneyimin ve hafızanın, geçmişin koruyucusudurlar. Bunun yanı sıra insanların nasıl yaşadıklarını bir bütün olarak gösterirler. Tarihî ev müzeler, mevcut koleksiyonlarıyla yaşanmışlığı olduğu gibi yansıtırlar ve bunun yorumunu gelen müze ziyaretçisine bırakırlar. Tarihî ev müzenin amacı; evdeki yaşamı en doğru bir biçimde müze ziyaretçisine aktarmaktır.

Tarihî ev müzelerde, mekânın kendisi, koleksiyonu ve mimari özellikleri ile sergi alanı olarak değerlendirilmektedir. Bu nedenle diğer müzelerden ayrı bir özelliği kendi bünyelerinde barındırmaktadır. Mekânın orijinal durumunu ziyaretçiye aktarması gerekir. Fakat bir kişisel mekân müzeleştirildiğinde bazı değişimlerin olması kaçınılmazdır.

Tarihî ev müze tanımı ile ilgili literatür incelendiğinde; ICOM (International Council of Museums)'un DEMHIST “demeures historiques/International Committee for historic house museums” adlı komitesine başkanlık eden Rosanna Pavoni'nin ilk tanımları şöyledir:

“Tarihî Ev Müzeler, yapının kendisi ve içinde bulundurduğu koleksiyon ile karakteristik bir şema oluşturan, sürekli önemli bir pozisyona sahip olmuş ve bu pozisyonu korumuş olan yapılardır.” (Pavoni, 2001, 17)

DEMHIST'e göre müze ev:

"Günümüzde halka açılmış, geçmişte mesken olan tarihsel yapıların orijinal mobilyaları ile tarihî, kültürel koleksiyonlarını gösteren, ünlü yaratıcıların ruhunu yansıtan ve güçlü bir şekilde bir topluluğun tarihsel anılarına bağlı, özel bir müze çeşidi olarak tanımlanır." (ICOM, [16.06.2007])

Tanımlardan ve komitenin de adından anlaşılacağı üzere terminoloji “Tarihî Ev Müzeler” olarak belirlenmiştir. Ülkemizde hiç kullanılmayan bir terim olan Tarihî Ev Müze tanımına yaklaşan ulusal tanımlamalar içerisinde müze evlerin kaderini belirleyen resmi tanımlamaların Kültür ve Turizm Bakanlığı “Taşınmaz Kültür Varlıkları” tanımının içinde yer almaktadır.

Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından 19.08.1989 tarihinde Resmi Gazete’de yayınlanan 20257 sayılı “Korunması Gerekli Taşınmaz Kültür ve Tabiat Varlıklarının Tespit ve Tescili Hakkında Yönetmelik”in 4. maddesine göre; Taşınmaz Kültür Varlıklarının;

“...19 uncu yüzyıl sonuna kadar yapılmış taşınmazlardan olması; 19 uncu yüzyıl sonundan sonra yapılmış olmasına rağmen önem ve özelliklerine göre korunmasına gerek görülmesi; taşınmazın millî tarihimizdeki önemleri sebebiyle zaman unsuru ve tescil söz konusu olmaksızın Milli Mücadele ve Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluşunda büyük tarihî olaylara sahne olmuş binalar ve tespit edilecek alanlar ile Mustafa Kemal Atatürk tarafından kullanılmış evlerden olması; tek yapılar için; taşınmazın sanat değeri, mimari, tarihî, estetik, mahalli, arkeolojik değerler kapsamı içinde; strüktürel, dekoratif, yapısal durum, malzeme, yapım teknolojisi, şekil bakımından özellik arzemesi,” (Kültür Bakanlığı,[15 Kasım 2007]) gerekmektedir.

Bu tanım taşınmaz kültür varlığı olarak tanımlanan mekânların Türkiye’de tarihî mekân olan toplumsal tarihte iz bırakan bir kişinin evi olma, mühim bir olaya tanıklık etmiş bir mekân olma ya da direnişin veya belirli bir bölgenin mimari

karakterini ve teknolojik bilgi birikimini yansıtmaya gibi farklı kriterlerin tamamını içermektedir. Ancak içindeki objelerin anılmaması nedeniyle uluslar arası literatürdeki (Söz gelimi Rosanna Pavoni'nin Tarihî Ev Müzeler "*Historic House Museums*" tanımlaması) tanımlarından farklılaşır. Bu nedenle ülkemizde müzeleştirilen evlerin içinde yer alan koleksiyon malzemesinin yanı sıra evin çevresinde yaşayan halk tarafından toplanan eşyaların da evde sergilendiği tespit edilmiştir.

Bu konuda çalışmaları bulunan Doç. Dr. Sümer Atasoy, müze evlere şöyle bir tanımlama getirmektedir: "Müze evler, mimarisi ve içinde yaşayan şahsiyet nedeniyle korunması gereken yapılardır." (Atasoy, 1983, 23) Doç.Dr. Sümer Atasoy'un yapmış olduğu tanımlama bina ve içinde yaşayan şahsiyeti öne çıkarması, koleksiyonu atlaması, eşyadan bahsetmemesi nedeniyle Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın tanımından farklı değildir. Rosanna Pavoni'nin yapmış olduğu tarihî ev müze tanımı bina ve içinde yer alan koleksiyon malzemesinin bir bütün olarak değerlendirilmesi gerektiğini vurgulamaktadır. Müze eve ilişkin bir diğer tanımlama Dr. Mehmet Önder tarafından yapılmıştır: "Müze evler, tarihî ve mimari yönden korunması gereken konak ve evlerdir" (Önder, 1992, 12) Dr. Mehmet Önder yapmış olduğu tanımlamada müze evlerin içindeki koleksiyon malzemesine değinmediği gibi müze evlerin sadece konak ve evler olarak sınırlamıştır.

Ülkemizdeki uygulamalara uzun yıllar yön vermiş bu tanımlamalardan yola çıkarak şöyle bir değerlendirme yapmak yerinde olacaktır. Tarihî Ev Müzeler, mimari özellikleri, iç düzenlemeleri, sabit ve hareketli mobilyaları ile özetle içinde kullanılan eşyalarla bir bütünlük oluşturan bir döneme ya da toplumsal tarihte iz bırakmış birine ait müzelerdir. Bunun yanı sıra kişilerin belli bir süre yaşadığı, gündelik hayatlarına dair koleksiyon malzemelerinin sergilendiği, o kişinin karakterine, hayatına ve yaptıklarına dair bilgi edinilebilecek müzeler olarak da ele alınabilirler. Tarihî ev müzeler; toplumsal, tarihsel, kültürel ve sosyal yaşam açısından önemli bir konuma sahiptirler ve bu önem sahip oldukları eşyaları da içerir.

Türkiye'de ise Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından hazırlanan "Kültür ve Tabiat Varlıklarının Korunması ve Yerel Yönetimler El Kitabı"nda da belirtilen konumuz ile ilgili kültür varlığı, I. Grup Yapı, sit alanı tanımları çerçevesinde belirlenir. Kültür

ve Turizm Bakanlığı, “Kültür Varlıkları” nı: “tarih öncesi ve tarihi devirlere ait bilim, kültür, din ve güzel sanatlarla ilgili bulunan veya tarih öncesi ya da tarihi devirlerde sosyal yaşama konu olmuş bilimsel ve kültürel açıdan özgün değer taşıyan yer üstünde, yer altında veya su altındaki bütün taşınır ve taşınmaz varlıklardır.” diye tanımlarken I. Grup Yapı’yı: “Toplumun dini, sosyal, ekonomik ve kültürel ortak gereksinimlerini karşılayan, yapıldıkları dönemin mimari ve sanat anlayışını yansıtan, simgesel, anı, anıtsal, izlenim gibi değerleriyle korunması gereken yapılar olarak tanımlar. Bir diğer deyişle Cami, Han, Hamam, Kilise, Tapınak vb anıtsal nitelikli ve tüm toplum tarafından kullanılan yapılar da bu grupta yer almaktadır. Sit alanı ise “tarih öncesinden günümüze kadar gelen çeşitli medeniyetlerin ürünü olup yaşadıkları devirlerin sosyal, ekonomik, mimari ve benzeri özelliklerini yansıtan kent ve kent kalıntıları, kültür varlıklarının yoğun olarak bulunduğu sosyal yaşama konu olmuş veya önemli tarihî hadiselerin cereyan ettiği yerler ve tespiti yapılmış tabiat özellikleri ile korunması gerekli alandır.” olarak tanımlanır. (Soydemir,2009, 15) Özetle tüm bu genel tanımlamaların içersinde tarihî ev müzelerin ayrımını yapacak herhangi bir hassasiyet olmadığı gibi tarihî ev müzeler konusunda yapılmış herhangi bir tanım ya da düzenleme mevcut değildir.

Ev, Mimarlık Sözlüğü’nde “yalnızca bir ailenin oturabileceği şekilde ve büyüklükte yapılmış konut” bildiri miyle ele alınmaktadır. (Hasol, 1998, 32) Ev; içinde yaşayanların kimliğine, kültürel değerlerine, sosyal statüsüne, ekonomik durumuna dair izler taşır. Bu fiziksel kanıtların yanı sıra, evlerin manevi ya da düşünsel olarak adlandırılabilir toplumsal, tarihî olaylara tanıklığı; sosyal, kültürel ilişkiler çerçevesinde yaşanmışlıkların getirdiği hikâyeleri vardır. Bu bağlamda mekânların toplumsal, tarihsel ya da kültürel açıdan temsil nitelikleri de bulunmaktadır.

Tarihçi ve yazar olan Gaston Bachelard’a göre, içinde gerçek anlamda oturlan her mekân, ev kavramının özünü kendi içinde barındırır. Ev, düşü barındırır, düş kurarı korur; ev dinginlik içinde düş kurmamızı sağlar. Ev sayesinde anılarımızın büyük bölümü barındırılmış olur ve ev biraz karmaşıkça, mahzeni ve tavan arası, köşe bucağı ve koridorları varsa, anılarımızın da giderek daha netlikle belirlenen sığınma yerleri vardır.

İnsan yaşamındaki kazanımların göstergesi evdeki eşyalardır, ev ise bunların kapsayıcısıdır. Eşyalar, geçmişe ait bilginin korunmasını sağlar. Her bir eşya geçmişte yaşanmış olay, kişi ya da zaman ile bağlantılıdır. Eşya geçmiş

somutlaştıran, maddileştiren bir bellek olarak düşünülebilir. Evdeki her bir eşya aynı zamanda sosyal yaşamın, toplumun tarihsel sürecin, içinde bulunduğu toplumun ekonomik durumunun da bir göstergesidir. Sosyal Psikoloji üzerine çalışmaları olan Prof. Dr. Nuri Bilgin, eşya-bellek ilişkisine şöyle bir açıklama getirmektedir: “Bellek olarak eşya, zamanın etkisiyle zayıflar ve eğer destekleyici müdahale yapılmazsa yaşantımızdan giderek silinir. Kısa veya uzun ömürleri boyunca eşyalar, kendi imajlarının korunduğu sosyal bir bellektir.” (Bilgin, 1991, 87) Anın göstergesi olan eşyalar, yaşanmışlığın kanıtlarının mekâna yansımalarıdır. Anılar hatıraları oluşturur, bellek ise hatıraların somut kanıtlarının evdeki eşya gruplarında gözükmesidir.

Bu tanımlamalardan çıkarılabileceği gibi mekân özelinde eşyalar evde yaşayan kimliklerin göstergesidir. Bireysel kimliklerin vurgulanmasında araçtırılar. Eşyalar bireyin düşüncelerini eve gelen kişiye aktarır. Eve gelen ziyaretçi ise bu aktarılan mesaj doğrultusunda birey hakkında bilgi sahibi olurken, evi bu çerçevede gözlemleyebilir.

Bir insanın gündelik eşyalarına bakarak evde yaşayan kişinin kişilik özellikleri hakkında bilgi alınabilir. Gündelik hayatta kullanılan eşyalar ve bu eşyaların ev içinde konumlanmaları; kültürel durum, inançlar, ön yargılar ve gelenek etkileşimini gösterebilir. Bu kültürel değerler, insan-eşya-değerler-kullanım özelliklerine örnek teşkil edebilir niteliktedir. Eşyalar sadece sosyo-kültürel durumun göstergeleri değildir, aynı zamanda zamanın akışının da görülmesini sağlayan bir araç konumundadır. Bir evin kendi bünyesinde, eşyalarında, sabit ya da hareketli mobilyalarındaki kullanımdan kaynaklanan bazı aşınımlar o evdeki yaşanmışlığa kanıt teşkil edebilirler. Bu nedenle evdeki eşyalar ve bu eşyaların korunması, belleğin korunması anlamına geldiği için evlerin müzeleştirilmesini daha anlamlı kılan bir unsurdur. Bir evde yaşanmış bir olayın ve o evdeki düşünce sistematığının maddi kanıtlarını hatırlatan, bunların yorumlanmasını sağlayan unsur eşyalardır. Müzelerin geçmişin maddi kanıtlarını koruyan, insan uygarlığının gelecek nesillere aktarılmasında aracı konumunda olan, kâr amacı gütmeyen kurumlar oldukları göz önüne alındığında Tarihî ev müzeler, kişisel verilerden yola çıkarak toplumsal belleği oluşturan özgün parçaların korunmasına katkı sağlayabilirler.

3.2. Avrupa ve Amerika Örnekleri

Palazzo Medici, Medici ailesinin “Avrupa’nın ilk müzesi” sayılan evidir. Bu ev, modern Avrupa müzelerinin kökeni olarak kabul edilir. Medici müzelerinin kuruluşu, Medici kütüphanelerinin, sanat ve bilim akademilerinin örgütlenmesiyle bütünlük içinde yürür. Yine bir ilk oluşturduğu savlanan ve sonradan bir Medici mozolesine dönüşecek San Lorenzo bazilikasına taşınan görkemli Medici Kütüphanesi de Palazzo Medici’yle aynı zamanda doğar. Palazzo Medici, Medici ailesinin Floransa üzerindeki egemenliğini kuran Büyük Cosimo’nun girişimiyle 1440’larda inşa edilir. Palazzo Medici, Cosimo’yla başlayan ve torunu muhteşem Lorenzo’yla 16. yüzyılda zirvesine tırmanan “Altın Çağ”ın Rönesans Uygarlığı’nın evidir. Palazzo Medici, hem Avrupa’nın ilk müzesi olması hem de ev fonksiyonunu kendi bünyesinde barındırması nedeniyle Avrupa’daki ilk tarihî ev müzesi olarak değerlendirilmiştir. (Artun, 2006, 56) (Bakınız Şekil 8 ve Şekil 9)

Şekil 8: Palazzo Medici/İtalya (Floransa)

Şekil 9: Palazzo Medici/Palazzo Medici Riccardi İç Mekân Görüntüsü

Tarihî ev müzelerin nerede ve ne şekilde ortaya çıktığına ilişkin bir çalışması olan Sherry Butcher-Youngans, *Historic House Museums* adlı kitabında şöyle açıklamaktadır:

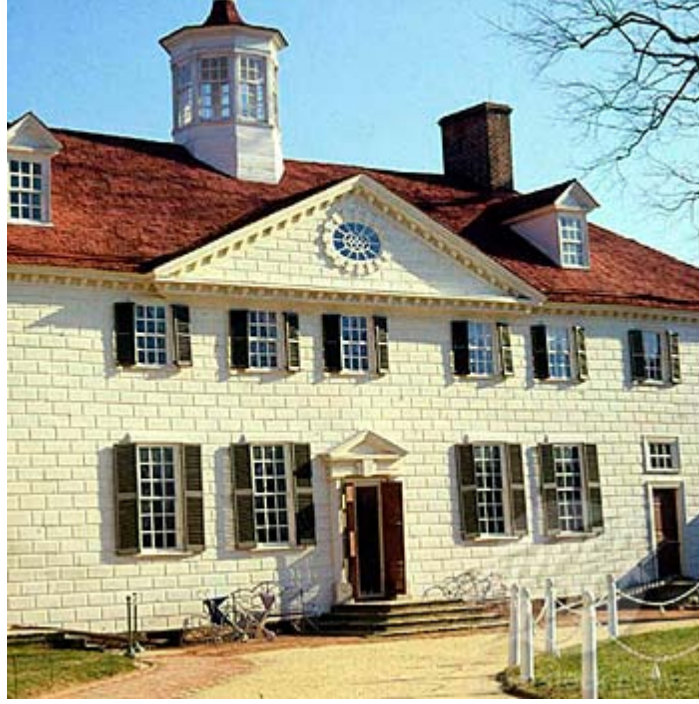
“Anıtları ve eski binaları korunmasında İngiliz kültüründen etkilenen Amerika Birleşik Devletleri, müze evlerin oluşumuna öncülük etmiştir. Amerika Birleşik Devletleri’ndeki en eski müze evler; Newburgh’te Hasbrouck Evi (Şekil 10, Şekil 11) ile Virginia’da Mount Vernon’dur (Şekil 12, Şekil 13), her ikisi de Amerika Birleşik Devletleri’nin ilk devlet başkanı ile ilişkilendirilmiştir.” (Youngans, 1993, 3)

Şekil 10: Newburg Hasbrouck Evi (Amerika Birleşik Devletleri, New York)

Şekil 11: Newburg Hasbrouck Evi

Şekil 12: Mount Vernon Evi (Amerika Birleşik Devletleri, Virginia)

Şekil 13: Mount Vernon Evi

Amerika Birleşik Devletleri'nde ilk devlet başkanının evinin müzeleştirilmesi ile başlayan kişisel ve sosyal mekânların müzeleştirilmesi çalışmaları ilk olarak Amerikan Müzeler Birliği direktörü Laurence Vail Coleman tarafından gerçekleştirilmiştir. 1930'lu yıllarda 1895-1910 yılları arasındaki 20 kadar ev müzeleştirilmiştir. 1970'li yıllara kadar binlerce ev halka kapılarını açmıştır. Amerikan halkının tarihi kültürel geçmişini bilme ihtiyacının artışı kendi tarihlerine olan bağlılıklarını –özellikle de kimlik ve yerel değerler-yeniden oluşturma/tanımlamak istemeleri çok sayıda tarihî ev müzenin açılmasına neden olmuştur. Bu müzeler, Amerikan halkının nereden geldiğinin ve kim olduğunun şahidi ve tanığıdır. Öncelikle Amerikan Başkanları, ünlü yazarlar, zengin iş adamları ve Amerikan savaşlarına öncü olan şahısların evleri korunmuştu. Bu elit kişilerin evleri genellikle beyaz ve erkeklere ait evler olduğu için Amerika Birleşik Devletleri'nin yalnız siyasi tarihine tanıklık etmiş mekânlar olarak müzeleştirildiği görülmektedir. Bu da siyasi tarihin tanıklarını müzeleştirdikten sonra Amerikan halkının sosyal ve toplumsal tarihe kısaca resmi olmayan tarihe yöneldiğinin göstergesidir. Günümüz müze ziyaretçileri ise geçmişteki kaybolmuş yaşam geleneklerine insanların özellikle azınlıkların gündelik yaşamlarında neler yaptığına odaklanmaya başlamıştır. Ziyaretçilerin özellikle merak ettikleri; madencilerin kim oldukları ve Pennsylvania'da nasıl yaşadıkları veya büyüyen endüstriyel gelişimin, hizmetçiler üzerindeki baskıları veya savaştan önce köleleştirilen insanların yaşamlarıdır. (Younghans,1993, 3-5)

Sherry Butcher-Younghans'ın Historic House Museums/Tarihî Ev Müzeler adlı kitabında belirttiği gibi evlerin müzeleştirilme süreci; geçmişini ve kültürel değerlerini bilmek, yerel değerlerini ve kimliğini oluşturmak ile başlamıştır. Evlerin müzeleştirilmesi aşamasında toplumun merak ve ilgisi yön verici bir unsur olmuştur.

1990'ların ortalarından itibaren tarihî ev müzeler, uluslar arası müzecilik çalışmaları içinde özel konuları nedeniyle sıkça ele alınmaya başlanmıştır. Tarihî ev müzelerin içerikleri, binaları, koleksiyonları, ziyaretçi ilişkileri, teknik özellikleri konularında ICOM (International Council of Museums) bünyesi altında kurulan DEMHIST (Fr. Demeures Historiques – Tarihî Yapılar) komitesi bu açılımın başını çeker. 1997 yılında Cenova'da düzenlenen “*Living History. Historic House Museums – Yaşayan Tarih. Tarihî Ev Müzeler*” isimli konferansta gündeme getirilen tarihî ev müzelerin

farklı bir kategoride değerlendirmesi ihtiyacı, 1998 yılındaki ICOM kongresinde önerinin somutlaşmasıyla hayata geçmiştir. “DEMHIST, tarihî ev müzelerin yönetimi ve korunması konusundaki çözümlerin ve problemlerin tartışıldığı uluslar arası bir forum olarak işlevini tanımlar.” (Pavoni, 2002, 11)

Roma’da yer alan Mario Praz Müze Evi; İtalya’da İngiliz Edebiyatı yazarlarından Mario Praz’ın evi 1995 yılında müze olarak halka açılmıştır. (Şekil 14, Şekil 15)

Şekil 14: Mario Praz Müze Evi (İtalya, Roma)

Şekil 15: Mario Praz Müze Evi

Wolfgang Amadeus Mozart'ın 27 Haziran 1756 yılında doğduğu ev müze ev işlev görmektedir. (Şekil 16,Şekil 17)

Şekil 16: Mozart Evi (Avusturya, Salzburg)

Şekil 17: Mozart Evi

Madam Schöder Evi, mimar Gerrit Rietveld tarafından 1925 yılında inşa edilmiştir.(Şekil 18, Şekil 19) Tarihi ev müzeler içindeki modern mimarisi açısından ön plana çıkan örneklerden biridir. 2000 yılında UNESCO'nun Dünya Mirası Listesine alınmıştır.

Şekil 18: Madam Schröder Evi (Hollanda, Utrecht)

Şekil 19: Madam Schröder Evi

3.3. Türkiye Örnekleri

Türkiye’de tarîhi ev müzelerin oluşumuna baktığımızda, Osmanlı İmparatorluğu’nda da ilk müze uygulaması girişimlerinin Palazzo Medici’ye benzer biçimde saraylar olduğu görülür. Saraylar, kişiselliğin yanı sıra “Devlet Gücü”nün sembolü de olmuşlardır. “Saray sözcüğü, Farsça Seray kelimesinden gelmekte olup, ev, konak anlamına gelmektedir.” (Bilgin, 1993,3)

“Avrupa’da saray yapıları daha çok konut yönetici konutu (özel mekân) kullanımındayken Fransız İhtilali sonrası saraylar halka açılmış, ziyaret edilmesi sağlanmıştır. Bu sayede insanların, bu mekânlardaki yaşam tarz ve anlayışını görüp öğrenmeleri mümkün olmuştur. Bu mekânlar sadece halkın görmesi için açılmamış aynı zamanda gelen ziyaretçilerden belli bir miktar ücret alınarak işin ticari yönüne de önem verilmiştir. Elde edilen gelir kimi zaman bu yapının onarılması için kullanılırken, kimi zamanda bu yapının sahiplerinin gelir kaynağı durumuna dönüşmüştür.” (Yumrukçağlar, 1996, 3) Avrupa’daki uygulamalara paralel Osmanlı İmparatorluğu’nda da benzer bir uygulama gerçekleşmiştir. Dr. Murat Candemir’in “Yıldız’da Kaos ve Tasfiye” adlı kitabında da belirttiği gibi II. Abdülhamid

tarafından resmi ikametgâh ve yönetim merkezi olarak kullanılan Yıldız Sarayı'nın II. Abdülhamit'in tahttan indirilmesinden sonra halka 90 kuruşa gezdirilmesi müzecilik anlamında atılan en önemli adımlardan bir tanesi niteliğindedir. Sarayların halka açılması o dönemdeki fikir ve anlayışın, padişahın özel yaşamına tanıklık eden mekânların halk ile paylaşılması adına çok önemli bir adımdır. 1930 yılında Topkapı Sarayı'nın Mustafa Kemal Atatürk tarafından halka açılması benzer bir anlayıştan kaynaklanmaktadır. Topkapı Sarayı'nda yer alan yaşantıdan ziyade yapının kendisinin sergileme açısından ön planda tutulması ve koleksiyon malzemesinin içeriğine dayalı bir sergileme anlayışının olması da Topkapı Sarayı'nın tarihsel-toplumsal bellek-anı müze niteliğine de sahip olduğunu göstermektedir.

Ülkemizde tarihî ev müze tanımına giren Taşınmaz Kültür Varlıkları kapsamında sayılan Atatürk tarafından kullanılmış evler, hem tarihî ev özellikleri hem de müzeleştirilmeleri açısından ayrı bir yer tutmaktadır. Mustafa Kemal Atatürk'ün her ilde bir evinin olması ve bunların müzeleştirme nedeni Mustafa Kemal Atatürk'e duyulan saygının yanı sıra yeni oluşan yönetim ve ideolojinin yaygınlaştırılması anlamında sembolik bir anlam taşıdığı söylenebilir. Müzeleştirilen Atatürk evleri, İmparatorluktan ulus devlet anlayışına geçişin lideri olan Mustafa Kemal Atatürk'ün düşüncelerinin ve fikirlerinin de halk tarafından benimsendiğinin göstergesi olarak da değerlendirilebilir.

Tablo 1. Atatürk Evlerinin İllere Göre Dağılımı

Mustafa Kemal Atatürk, Kurtuluş Savaşı sırasında ve Cumhuriyet'in ilk yıllarında, bütün ulusu değişime ve harekete yönlendirmek için ülkenin her yerini dolaşmış, toplantı ve çalışmalar yapmıştır. Bu da Atatürk evlerinin sayısını artırırken aynı zamanda hangi evin Atatürk'ün gündelik hayatını en doğru bir şekilde sergileyen ev olma özelliği taşıdığıının sorgulanmasına neden olmuştur. Bu değerlendirme sırasında göz önüne alınması gereken en önemli unsurun süre olduğu ortaya çıkar. Sürenin uzaması ile gündelik hayata dair yaşam kalıntılarının çoğalması arasında bir paralellik vardır.

Alanya Atatürk Evi: Şubat 1915 tarihinde 1 saat dinlenme

Antalya Atatürk Evi: 6 Mart 1930-13 Mart 1930 tarihleri arası

Müze Köşk: 29 Ekim 1923 - 10 Kasım 1938 tarihleri arası

Atatürk'ün kısa süreli kaldığı evler "Atatürk Evi Müzesi" adı ile anılmasına rağmen Atatürk'ün gündelik hayatı ve yaşam biçimi hakkında yeterli bilgi verecek donatıya sahip değildirler. Bu nedenle kendi bünyelerinde barındırmış oldukları koleksiyon malzemeleri ve sergi tasarımları oradaki yaşanmışlığı müze ziyaretçisine aktarmaktan ziyade Mustafa Kemal Atatürk'ün ideolojisinin anısı olarak müzeleştirilmiştirler. Metaforik bir anlam taşımaktadırlar.

Bunun yanı sıra Cumhurbaşkanlığı'na bağlı olan 2007 yılında yeniden restore edilerek ziyarete açılan Mustafa Kemal Atatürk'ün ilk Cumhurbaşkanlığı konutu "Müze Köşk", Mustafa Kemal Atatürk'ün kişisel özelliklerine ve gündelik hayatına dair bilgi verebilecek donanıma sahip olmasının yanı sıra, erken cumhuriyet döneminin de sembolü olması nedeniyle müzeleştirilmiştir.

Şekil 20. Atatürk Müze Köşkü Dış Görünüş

Atatürk'ün, büyük yemek davetleri verdiği masa ve Atatürk'ün oturduğu koltuk, Atatürk'ün kütüphanesi ve Nutuk'u yazdığı masa Müze Köşk'te ön plana çıkan koleksiyon malzemeleri arasında sayılabilir.

Şekil 21. Atatürk Müze Köşkü Alt Kat Yemek Salonu

Şekil 22. Atatürk Müze Köşkü Alt Kat Kütüphane

Bu müze, koleksiyon malzemelerinin yaşanmışlığa tanık olmaları nedeniyle müze ev tanımına en uygun müzelerden biridir.

İmparatorluk döneminde saraylar, ulus-devlet anlayışının yayılmasının bir aracı olan Atatürk evlerinin müzeleştirilme sürecinin ardından sosyal yaşamda ön plana çıkmış edebiyat, sanat, politika alanında söz sahibi olmuş kişilerin evleri de müzeleştirilmeye başlanmıştır.

Tarihî ev müze kategorisinde yer alan ama içindeki koleksiyon malzemesinin içeriği nedeni ile diğer tarihî ev müzelerden ayrılan tarihî ev müzelere örnek olarak Aşiyan Müzesi gösterilebilir.

Şekil 23. Tevfik Fikret'in evinin bahçesinde yer alan mezarı

Aşiyan Müzesi Tevfik Fikret'in evi olup evin planları, kendi mimarlık anlayışına göre yine kendisi tarafından tasarlanmış, peyzajcı, dekoratörü de kendisi olmuştur.

Şekil 24. Aşiyan Müzesi

Üç katlı evin Tefvik Fikret zamanında zemin katı; yemek odası, mutfak, çamaşırılık ve kiler; giriş katında bir hol, salon, bir koridor ve iki oda üst katta ise beş oda bir banyo yer almakta ve Tefvik Fikret'in yaşadığı dönemde evin her bölümü özgün haliyle kullanılmaktaydı. Tefvik Fikret'in ölümünden sonra eşi Nazime Hanım kısa bir süre bu evde oturmuştur. Daha sonra sahipsiz kalan evin eşyaları birer birer kaybolmuştur. Milli Eğitim Bakanı Hasan Ali Yücel, İstanbul Belediyesi'ne başvurarak bu evin satın alınmasını önermiştir. 1940 yılında alınan ev, 1945 yılında "Edebiyat-ı Cedide Müzesi"ne dönüştürülmüş, eve ait eşyaların bulunması çalışmalarına başlanmıştır.(Geleş, 2003, 71-75)

Şekil 25. Tefvik Fikret'e ait eşyaların sergilendiği vitrin

Şekil 26. Tefik Fikreti'nin yatak odası

Tefik Fikret'in eserlerinin yanı sıra o dönemin edebiyatçılarının eserlerinin de sergilendiği bir edebiyat müzesi olma özelliğini halen taşımaktadır.

Şekil 27. Edebiyat-ı Cedide Mensuplarının Fotoğrafları

Başlangıçta Tevfik Fikret ve Abdülhak Hamid'in mevcut eşyaları ile Edebiyat-ı Cedide mensuplarının fotoğraf ve eşyaları bir araya toplanarak oluşturulan müzeye, 1959 yılında Şair Nigar Hanım'ın kitapları ve arşivi de eklenmiştir. Aşyan müzesi içindeki koleksiyon malzemesinin içeriği, Tevfik Fikret gibi Türk Edebiyatı'nda önemli bir ismin evi olmasına rağmen bir kişisel mekân kimliğinden daha çok bir edebiyat müzesi kimliğini yansıtmaktadır.

Belli bir döneme ait teknoloji tarihi ya da sanat tarihi açısından üslup özelliği ile işçiliği ile malzemesi ile belge niteliği taşıyan yapılar Türkiye'de eski adı Anıtlar Yüksek Kurulu olan Kültür ve Tabiat Varlıklarına Koruma Yüksek Kurulu tarafından tescillendikten sonra belge niteliği taşıdığı düşünülenler müzeye dönüştürülmüştür. Tescil edilen yapıların müzeye dönüştürülmesi süreci çeşitlilik göstermektedir.

Türkiye'de yer alan tarihî ev müzeler sadece içinde bulunan koleksiyon malzemesinin ev kimliğini yansıtmasından ziyade mimari özellikleri nedeni ile hiçbir eşyası kalmasa da ev kimliğinin korunduğu düşünülerek müzeleştirilmiştir. Bunun en önemli örneklerinden bir tanesi Birgi Çağırağa Konağı'dır. 18. yüzyılda inşa edilen Birgi Çakırağa Konağı özgün mimari karakterinin yanı sıra yapının içinde yer alan duvar resimleri açısından müzeleştirilmiştir.

Şekil 28. Birgi Çakırağa Konağı Ön Cephe Görünüşü

Şekil 29. Birgi Çakırağa Konağı Sağ Ön Cephesi

Şekil 30. Birgi Çakırağa Konağı

Şekil 31. Birgi Çakırağa Konağı Duvar Süslemesinden Detay

Şekil 32. Birgi Çakırağa Konağı

Türkiye’de bazı evlerin tek başlarına müzeleştirilmediği, bölgesel bazı yenileme ve kamulaştırma işlemlerinin yapıldığı görülmektedir. Tek bir ev değil evin çevresindeki yapılarında yeniden restore edildiği görülmektedir. Buna örnek olarak; Çanakkale Biga’daki Atatürk evinin çevresinin restore edilerek yeniden düzenlenmesi ve halka açılması; İzmir’in Şirince ilçesinin, Kastamonu Safranbolu ilçesinde eski evlerin koruma altına alınarak sit alanı ilan edilmesi verilebilir. Safranbolu’da belli merkezlerde evlerin müzeleştirilerek ve birçok evin restore edilerek kentsel dokunun korunmaya çalışılması bu alana bir başka örnek teşkil etmektedir. (Şekil 33)

Şekil 33. Safranbolu Evlerinden Genel Görünüş

Safranbolu, kent dokusu özelliği bozulmadan günümüze ulaşabildiği için tarihî dokusu korunmaya çalışmış, UNESCO tarafından 17 Aralık 1994 tarihinde Korunması Gerekli Kültürel Miras listesine alınmıştır. Bölgede, o yörenin yöresel özelliklerini en fazla üç ev (Kaymakamlar Konağı, Mümtazlar Konağı ve Kilerciler

Konağı) koruduğu için tarihî ev mûzeye dntrlm(ekil 34, ekil 35), Safranbolu'nun yöresel özelliğini yansıtan diğer evler ise Kaymakamlık tarafından onarılarak, konaklama tesislerine dntrlmtr. Kentsel dokunun bozulmamasına zen gösterilmeye çalışılmıştır.

Şekil 34. Kaymakamlar Konağı İç Mekân Görüntüsü

Şekil 35. Kaymakamlar Konağı İç Mekân Görüntüsü

Ülkemizde önemli olayların geçtiği mekânlara örnek ise Mudanya’da Türk Kurtuluş Savaşı’nı sonlandıran Mudanya Mütarekesi’nin imzalandığı tarihi evdir. (Şekil 36)

Şekil 36. Mudanya Mütareke Evi Müzesi

Rus asıllı tüccar Aleksandr Ganyanof’a ait olan ev, Mudanyalı iş adamı (şeker kralı) Hayri İpar tarafından satın alınarak onarılmış ve 1937 yılında Mudanya Belediyesi’ne bağlı bir müzeye dönüştürülmüştür.1959 yılında Eski Eserler Genel Müdürlüğü’ne devredilmiştir. Bodrum ve çatı katı dışında 2 katlı bir ahşap evdir. (Şekil 37) 19.yy sonlarının mimari yapısına sahiptir.13 odası ve 2 büyük salonu vardır. (Şekil 38)

Şekil 37. Mudanya Mütarekesi Evi Dış Mekân Görüntüsü

Şekil 38. Mudanya Mütarekesinin İmzalandığı Oda

Birinci katta mütarekenin imzalandığı salon ve görüşmelerde Türkiye'yi temsil eden İsmet İnönü'nün çalışma odası, üst katta İsmet Paşa ve yaverlerinin yatak odaları yer almaktadır. İsmet Paşa'nın çalışma odasında Paşa'nın kızgın olduğu bir anda yumruğu ile ikiye böldüğü mermer masa sergilenir. Mütareke dönemine ait eşyaların korunduğu evde o döneme ait fotoğraflar ve belgeler de sergilenmektedir.

Tarihsel olaylara tanıklık anlamında 2 Temmuz 1993 tarihinde gerçekleşen Sivas Katliamı'nın yaşandığı Madımak Oteli'nin müzeleştirilme istemi de benzer bir anlayışın göstergesidir.

4. SAİT FAİK ABASIYANIK MÜZE EVİ

8 Kasım 1954 tarihinde Makbule Abasıyanık düzenlediği vasiyetname ile Sait Faik'in kitaplarının teklif haklarını, Sait Faik'in uzun zaman yaşadığı Kırağı Sokak'taki evi, başka gayrimenkulleri ve Burgaz Adası'ndaki kökü Sait Faik Abasıyanık Müzesi haline getirilmesi koşuluyla Darüşşafaka Cemiyetine bağışlar. Darüşşafaka Cemiyeti, vasiyetnamede Makbule ve Sait Faik Abasıyanık adına bir hikaye yarışması düzenlemekle sorumlu kılınır.

1955 yılında "Tüneldeki Çocuk" Varlık Yayınları tarafından yayımlanır. Sait Faik Hikâye Armağanı, ödül parası Varlık Yayınları tarafından karşılanarak verilmeye başlanır.

1956 yılında Haber-Akşam Postası'nda "Mahkemelerde" başlığı altında yayımlanan röportajları Mahkeme Kapısı adıyla kitaplaştırılarak Varlık Yayınları tarafından yayımlanır.

22 Ağustos 1959 tarihinde Sait Faik Abasıyanık Müzesi açılır. 21 Ocak 1963 tarihinde Makbule Abasıyanık vefat eder.

1964 tarihinde "Sait Faik Hikaye Armağanı Ödülleri" Darüşşafaka Cemiyeti tarafından verilmeye başlanır.

2009 yılından itibaren Darüşşafaka Cemiyeti ve Adalar Vakfı arasında gerçekleştirilen protokol sonucunda Adalar Vakfı tarafından Avrupa 2010 İstanbul Kültür Başkenti sponsorluğunda onarım çalışmalarına yeniden başlanmıştır.

İstanbul ili Adalar ilçesi Burgazada Çayır Sokak mevki 2 pafta, 13 ada, 8 no'lu parselde yer alan yapı, 831,5 m² lik bir parselde yer alıp tapusunda bahçeli ahşap ev olarak kayıtlıdır. (Şekil 39)

Şekil 39. Hava Fotoğrafi

Şekil 40. Sait Faik Abasıyanık Müzesi

Şekil 41.Sait Faik Evi

Sait Faik Abasıyanık evi, Sait Faik'in vasiyeti üzerine Darüşşafaka Cemiyeti'ne bağışlanmıştır (Şekil 41). Herhangi bir aracı olmaksızın evin Darüşşafaka tarafından teslim alınması evdeki koleksiyon malzemesinin yok olmasını önlemiştir. Sait Faik Abasıyanık'ın mevcut mobilyaları, günlük kullanım eşyaları, çalışma odası, yemek odası, kütüphanesi, eserleri, oturma odası gibi koleksiyon malzemeleri aslına uygun bir şekilde orijinal halleri ile korunduğundan mevcut koleksiyonun bir araya getirilmesi ya da koleksiyonun geliştirilmesi gibi bir durum söz konusu olmamıştır.

4.1. Sait Faik Abasıyanık Hayatı ve Burgaz Ada

Türk hikâyeciliğinin önde gelen yazarlarından sayılan Sait Faik Abasıyanık, çağdaş hikâyeciliğe yaptığı katkılarla Türk Edebiyatı'nda bir dönüm noktası sayılmaktadır. Sait Faik Abasıyanık, modern Türk hikâyeciliğinin öncülerindedir. Klasik öykü tekniğini yıkarak doğayı ve insanları basit, samimi, hem iyi hem kötü taraflarıyla oldukları gibi fakat şiirsel ve usta bir dille anlatmaktadır. Toplumun problemlerine

değil bireyin toplum içindeki sorunlarına yönelen yazar, öykülerinde çoğunlukla kendisinden yola çıkıp bireyler hakkında yazarak insan gerçeğini anlamaya çalışmıştır. Çoğunlukla şehirli alt sınıfın hayatını yazan Sait Faik Abasıyanık, balıkçı, işsiz, kıraathane sahibi gibi karakterleri anlatmıştır. İnsanların yaşam biçimlerini, isteklerini, tasalarını, korkularını ve sevinçlerini irdeleyerek toplum meselelerinden çok “insanı ele alan sanatçılar” sınıfında yer almıştır. (Yılmaz, 2007, 10)

Yazarın ismi, nüfusa “Mehmet Sait” olarak kaydedilir. Sait, dedesinin adı; Mehmet ise, onun babasının adıdır. Daha sonraları yazar kendi babasının (Mehmet Faik) da adını katarak “Sait Faik” şeklini benimsemiş ve kullanmıştır. (Yılmaz, 2007, 4)

Aile çok önceleri “Abassızadeler” olarak anılmış. Aileye bu lakabın takılması ise Sait Faik’in büyük dedesinin başından geçen bir olaya dayanmaktadır. Celeplik yapan büyük dede Mehmet Efendi, hayvanları Karamürsel’den İzmit’e takalarla geçirmiş. Bir seferinde, Mehmet Efendi’nin sırtındaki aba suya düşmüş, bunu gören arkadaşları ona Abasız Mehmet diye seslenmeye başlamış.

Soyadı Kanunu’na kadar “Abasızın Sait” diye anılan Sait Faik’in isteği üzerine “Abasıyanık” soyadının seçildiği aile içinde anlatılmaktadır. (Sönmez 2007, 16)

Sevengül Sönmez’in hazırladığı Yapı Kredi Yayınları’ndan çıkan *A’dan Z’ye Sait Faik* adlı eserinde Sait Faik Abasıyanık’ın hayatı aşağıda belirtilen kronolojik sıra ile ele alınmıştır. (Sönmez, 2007, 9)

Sait Faik Abasıyanık, 18 Kasım 1906 tarihinde Adapazarı’nda dedesinin evinde dünyaya gelir.1910-13 tarihleri arasında babasının işi nedeniyle Karamürsel’de deniz kıyısında bir evde yaşarlar.

1913 tarihinde Adapazarı’na geri dönerler ve Sait Faik, Rehber-i Terrakki’de okula başlar. Babası kereste ticaretine atılır. 1913-1916 tarihleri arasında annesi ve babası bir süre ayrı yaşarlar. Annesi Makbule Hanım, babasının akrabalarından Hacı Numan Bey’in hanımı Mürüvvet Hanım ile beraber kalır. Sait Faik ise babasının evinde babaannesi ve dedesi ile yaşar; annesini ancak haftada bir gün görür.

1920-1922 tarihleri arasında, Yunan işgali nedeniyle diğer akrabalarla birlikte önce Düzce’ye, oradan Bolu’ya son olarak Hendek’e giderler.1922 yılında Sait Faik, Adapazarı İdadisi’nde öğrenimine devam eder.

1924 tarihinde ailesi ile birlikte İstanbul'a göç ederler. Şehzadebaşı Bozdoğan Kemerli, Kirazlımescit Caddesi No:7'deki evlerine taşınırlar. Sait Faik, İstanbul Erkek Lisesi'ne kaydolar. Şehzadebaşı'nda yaşadıkları yıllarda önce Yakacık'ta sonra da Burgaz Adası'nda yazlık kiralamaya başlarlar.

1925 yılında iğne olayı nedeniyle İstanbul Erkek Lisesi'nden atılır ve öğrenimine Bursa Erkek Lisesi'nde devam eder. İlk öyküsü olan "İpekli Mendil"i bu yıl, edebiyat dersinin ödevi olarak yazar.1928 yılında Bursa Erkek Lisesi'nden mezun olur. İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü'ne kaydını yaptırır.

9 Aralık 1929 tarihinde İlk yazısı olan "Uçurtmalar" Milliyet Gazetesi'nde yayımlanır.

1931 yılında Grenoble Üniversitesi'ne yazılmadan önce Fransızcasını ilerletmek için Champollien Lisesi'nde Fransızca derslerine devam eder ve aynı yıl kısa bir süre amcasının yanına Milano'ya gider. Birkaç gün sonra Fransa'ya geri döner. Üç ay sonra amcasına bir mektup yazarak Türkiye'ye dönmek istediğini bildirerek gelip kendisini almasını ister. Paris üzerinden Türkiye'ye dönmek için hareket ederler, Marsilya'ya kadar birlikte giderler ama Sait Faik, dönmekten vazgeçerek Grenoble'a geçer.

1934 yılında babasının isteğiyle Orta Avrupa ve Tuna yoluyla İstanbul'a döner. Aile artık, Osmanbey Rumeli Caddesi'ndeki Rumeli Apartmanı'nda yaşamaktadır. Öyküleri Varlık dergisinde yayınlanmaya başlar.

1936 yılında ilk kitabı *Semaver* Remzi Kitabevi tarafından baskı maliyetini babasının karşılamasıyla yayımlanır.

1938 yılında Burgazadası'ndaki köşkü satın alınır. 29 Ekim 1938 tarihinde babası Mehmet Faik Bey, yakalandığı ağır bronşitten kurtulamayarak vefat eder. Babasının ölümünden sonra Sait Faik, kışları Kırığı Sokak'taki evde, yazları ise adada annesiyle birlikte yaşamaya başlar.

1939 yılında *Sarnıç* ve 1940 yılında *Şahmerdan*, Çığır Kitabevi tarafından yayımlanır. 15 Haziran 1940 tarihinde "Çelme" adlı öyküsü Varlık'ta yayımlanır. (Öykü ilk kez 25 Mart 1937'de Kurun'da yayımlanmıştır.) Bu öykü nedeniyle Askeri Mahkeme'ye verilir. 10 Eylül 1940 tarihinde Ankara Müdde-i Umumiliği'nde

yapılan ve kendisini Avukat Fuat Ömer Keskinoglu'nun temsil ettiği duruşmaya bizzat katılır ve beraat eder.

28 Nisan 1942-31 Mayıs 1942 tarihlerinde *Haber-Akşam Postası*'nda muhabir gazeteci olarak çalışır ve mahkemelerde yaptığı röportajları izlenimleriyle birleştirek "Mahkemelerde" başlığı altında yayımlar. 4 Ekim 1940-21 Şubat 1941 tarihlerinde Yeni Mecmua'da tefrika edilen *Medar-ı Maişet Motoru* Yokuş Kitabevi tarafından yayımlanır. Sait Faik, kitabın basım maliyetlerini annesinden aldığı parayla karşılar. Kitap, yayımlandıktan birkaç gün sonra, Bakanlar Kurulu'nun kararıyla toplatılır.

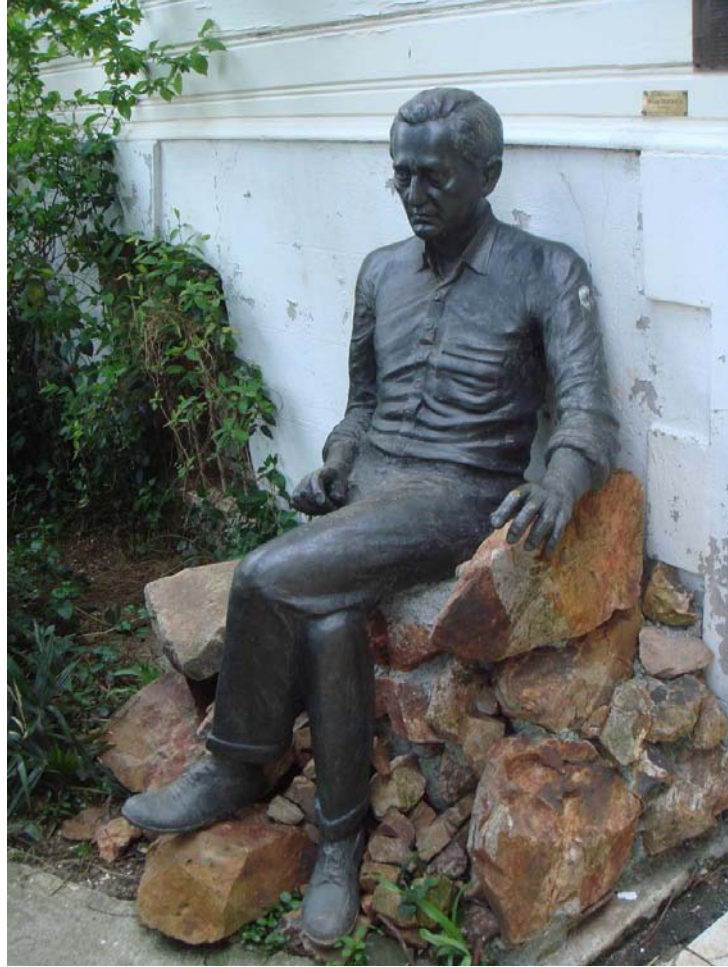
1945 yılında hastalanır. Doktoru Fikret Ürgüp, içki içmemesi gerektiğini belirtir. Günlerinin çoğunu Burgaz Adası'nda geçirmeye başlar. 1948 yılında hastalığı'nın siroz olduğu kesinleşir. *Lüzumsuz Adam ve Mahalle Kahvesi (1950)* Varlık Yayınları tarafından yayımlanır. 1951 yılında *Kumpanya* Varlık Yayınları tarafından yayımlanır. 1952 yılında *Havuz Başı* ve *Son Kuşlar* Varlık Yayınları tarafından yayımlanır. *Medar-ı Maişet Motoru*, Varlık Yayınları tarafından ikinci kez basılırken Sait Faik, kitabın adını Birtakım İnsanlar, romanda geçen "Medar-ı Manşet" adlı motorun adını da "Ceylan-ı Bahri" olarak değiştirir.

1953 yılında Mark Twain Cemiyeti şeref üyeliğine seçilir. *Kayıp Aranıyor* Varlık Yayınları tarafından yayımlanır. *Şimdi Sevişme Vakti* Yenilik Yayınları tarafından yayımlanır. 1954 yılında *Alemdağ'da Var Bir Yılan* Varlık Yayınları tarafından yayımlanır. Georges Simenon'dan çevirdiği daha önce *Yedigün* dergisinde tefrika edilmiş olan *Yaşamak Hırsı* kitap olarak İstanbul Yayınları tarafından yayımlanır.

5 Mayıs 1954 tarihinde şiddetli bir kriz geçirir. Doktor Ahmet Erbelger durumun ciddiyeti nedeniyle Sait Faik'i hemen Marmara Kliniği'ne yatırır. Yemek borusu kanamasıyla başlayan kan kaybı nedeniyle komaya girer. 11 Mayıs 1954 tarihinde vefat eder. 12 Mayıs 1954 tarihinde Sait Faik'in naşı Marmara Kliniği'nden alınarak Şişli Cami'ne getirilir; burada kılınan namazın ardından Zincirlikuyu Mezarlığı'na defnedilir.

Burgaz Ada'nın Sait Faik Abasıyanık üzerindeki etkisi şöyle değerlendirilebilir. Babasının ölümünden sonra kışları Şişli'de yazları Burgaz Ada'sında yaşayan Sait Faik, ömrünün son on yılını çoğunlukla Burgaz Adası Çayır Sokak 15 numaradaki köşkte geçirmiştir.

Kalpazankaya, Sait Faik'in Burgaz Adası'nda en sevdiği mekândır. Türkiye'de ilk sahte paranın burada basıldığına dair söylentiden adını alan, gün batımını olağanüstü bir güzellikle gözler önüne serer. Sait Faik'in cebinde taşıdığı sarı kâğıtları ve kurşun kalemi ile burada oturup bir şeyler yazdığına tanık olan pek çok Adalı var. Sait Faik, arkadaşlarını da buraya götürmekten çok hoşlanırmış, bu nedenle Ada'ya onu ziyarete giden herkesin uğrak yeri olmuştur. Yazarın ada ile bütünleşmesinin sembolü olarak eskiden Kalpazankaya'da duran Sait Faik Abasıyanık Heykeli günümüzde müzeye dönüştürülen evin bahçesinde yer alır. (Şekil 42)

Şekil 42. Sait Faik Abasıyanık'ın Heykeli

Burgaz Adası'na olan büyük sevgisine rağmen Adalılarla yakın ilişkiler, arkadaşlıklar kurmamış, pek çoğuyla sadece tanışık kalmıştır.

Sait Faik Harita'da Bir Nokta adlı eserinde Burgaz Ada ile olan ilişkisini şöyle anlatmaktadır:

“İşte çocukluğumun ve ilk gençliğimin haritalarındaki adalar beni, sonunda bir gün özlediğim adaya tesadüfen bırakıverdiler. Yaşım orta yaşı bulmuştu ama, nihayet asıl yuvama dönmüştüm. Sanki on dört yaşında sarışın bir oğlanken basıp gitmiştim. Bir motor beni alıp büyük şehirlere götürmüştü... İşte bitkin, işte yorgun, işte hepsini yitirmiş, gittiğim motorla geri dönüşüm.”

Sait Faik vapurda seyahat eden insanları izlemeyi ve dinlemeyi, vapurdan inenlere bakmayı ve onların yüzünde dönüşün izlerini bulmayı, vapurları seyretmeyi çok severmiş. Vapur onun için bir özgürlük kapısıdır, Ada'ya ulaşacak bir araçtır; ama bindiği vapurlar kadar kaçırdığı vapurları ve yeni vapuru beklemeyi de çok severmiş. (Yılmaz, 2007, 21)

Semaver adlı eserinde yer alan “Bir Vapur” öyküsünde bir insandan bahseder gibi anlatır vapuru Sait Faik.

“Dün ona, Galata rıhtımında rastladım. Çelik ve demir vücuduyla hassas bir sporcuya benziyordu. Çıplak ayaklı bir küçük serserinin yanı başındaydı. Halatlarının bağlandığı demirlerden birine ayağımı dayadım ve elimi çeneme koyarak onu seyrettim. Beni alıp götüren, beni alıp getiren mahlûku doya doya sevdim.” (Ayrıntılı Bilgi için Bakınız Sönmez, 2007, 28-180)

4.2. Mimari Özellikleri

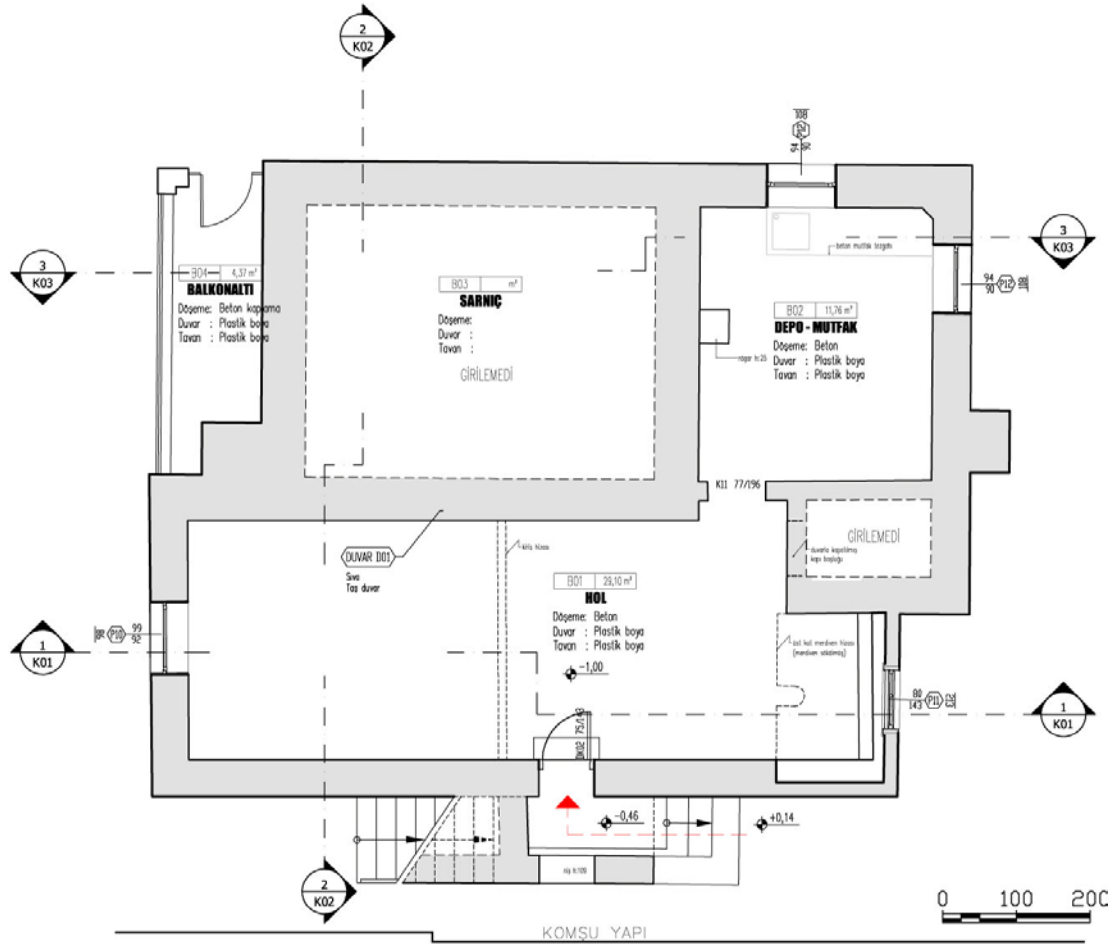
Bu bölümde Sait Faik Evi'nin mimari planlarından yola çıkarak evin mimari özellikleri değerlendirilmeye çalışılacaktır.

Yapı 1 kısmi bodrum kat + zemin kat + 1 normal kat + çatı piyesinden oluşup yaklaşık 8,65m x 11,05 m boyutlarındadır. Taban alanı 87,08 m² dir.Yapı inşa edildiği dönemin strüktürel özelliklerine uygun olarak bodrum katta taş duvar üst katlarda ahşap taşıyıcı sistemli olarak inşa edilmiştir. Bodrum kattaki taş duvar kalınlığı 50cm'dir. Üst katlardaki duvarlar bağdadi nitelikte olup 17cm kalınlığındadır.

Ara kat döşemeleri ahşap konstrüksiyondur. Döşeme kaplaması; zemin ve 1. normal katta ahşap kaplama üzerine vinyleks kaplama, çatı piyesinde ise ahşap kaplamadır. Ahşap tavanlar her mahalde farklı karakterde olup özgünlüğünü muhafaza etmektedir. Yapının üst örtüsü ahşap kırma çatı üzeri marsilya tipi kiremit kaplamadır.

Yapının cephe kaplaması, kapı ve pencereleri ahşaptır. Ahşap panjurlu pencereler özgün niteliğini ve sayısını korumaktadır. Çatı saçak alın süslemelerinde ve alın kaplamalarında yer yer kopmalar olmakla birlikte özgün formunu korumaktadır.

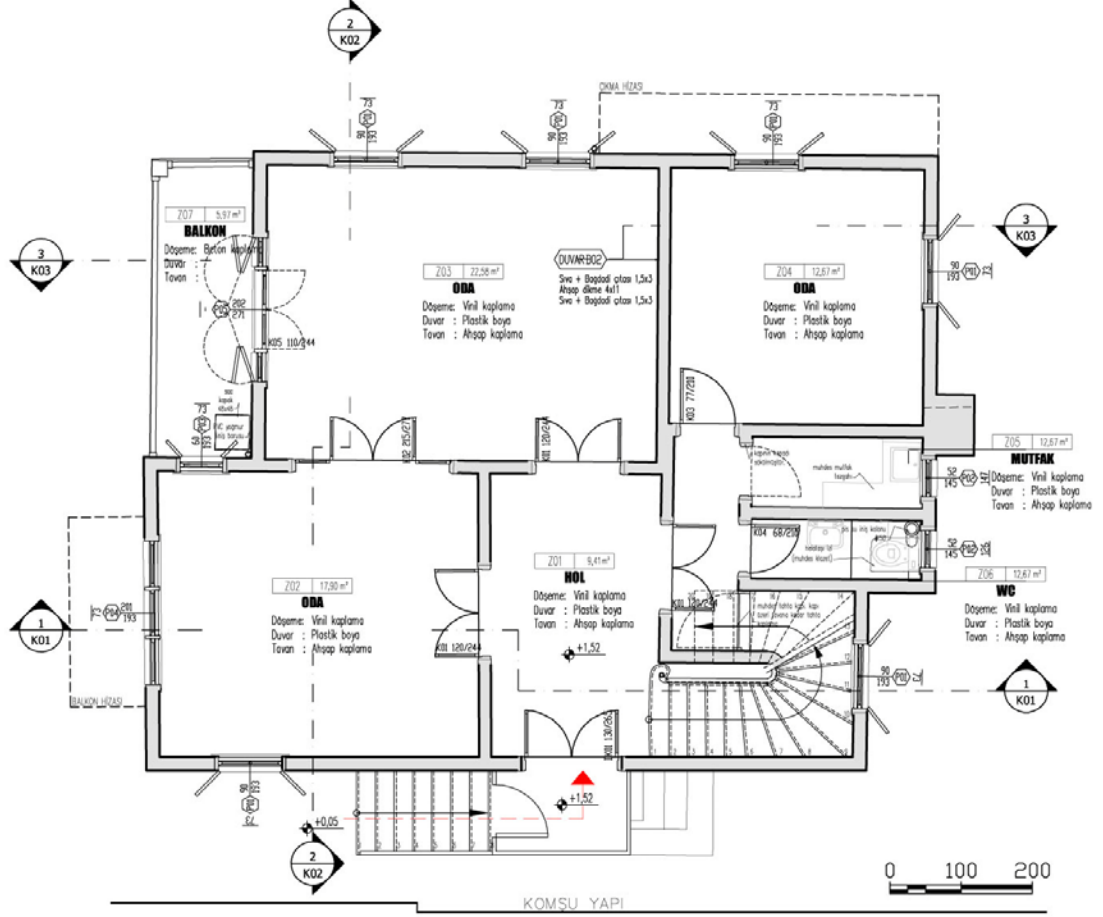
Yapının doğu cephesi önünde yapıya ismi verilen Sait Faik'in anısına heykeltıraş Recep Tezcan tarafından yapılan daha önce Kalpazankaya'da dururken evin müzeleştirilmesinden sonra buraya taşınan "Sait Faik Heykeli" bulunmaktadır.

Şekil 43. Bodrum Kat Planı

Bodrum kat dışarıdan bağımsız girişlidir. (Şekil 43) Bodrum kat depo olarak kullanılmaktadır. Bodrum katta, zemin kotundan merdivenle inildikten sonra bu katın bağımsız girişi olan kapı büyük bir hole açılmaktadır. Bu katta ayrıca holden tek bir kapıyla geçilen depo-mutfak alanı, kapısı sonradan örülmüş olan, üst kattaki tuvaletin altında yer alan bir oda ve yağmur sularının toplandığı bir sarnıç bulunmaktadır. Ayrıca çamaşırhanede sarnıç suyunun kullanımını sağlayan

tulumbanın yeri ve rögarı mevcuttur. Üst katlarda tuvalet olarak kullanılan yerin bu kattaki izdüşümüne gelen mahalın kapısı duvarla kapatılmıştır. Bodrum – zemin kat merdiveni sökülmiş olup izleri mevcuttur.

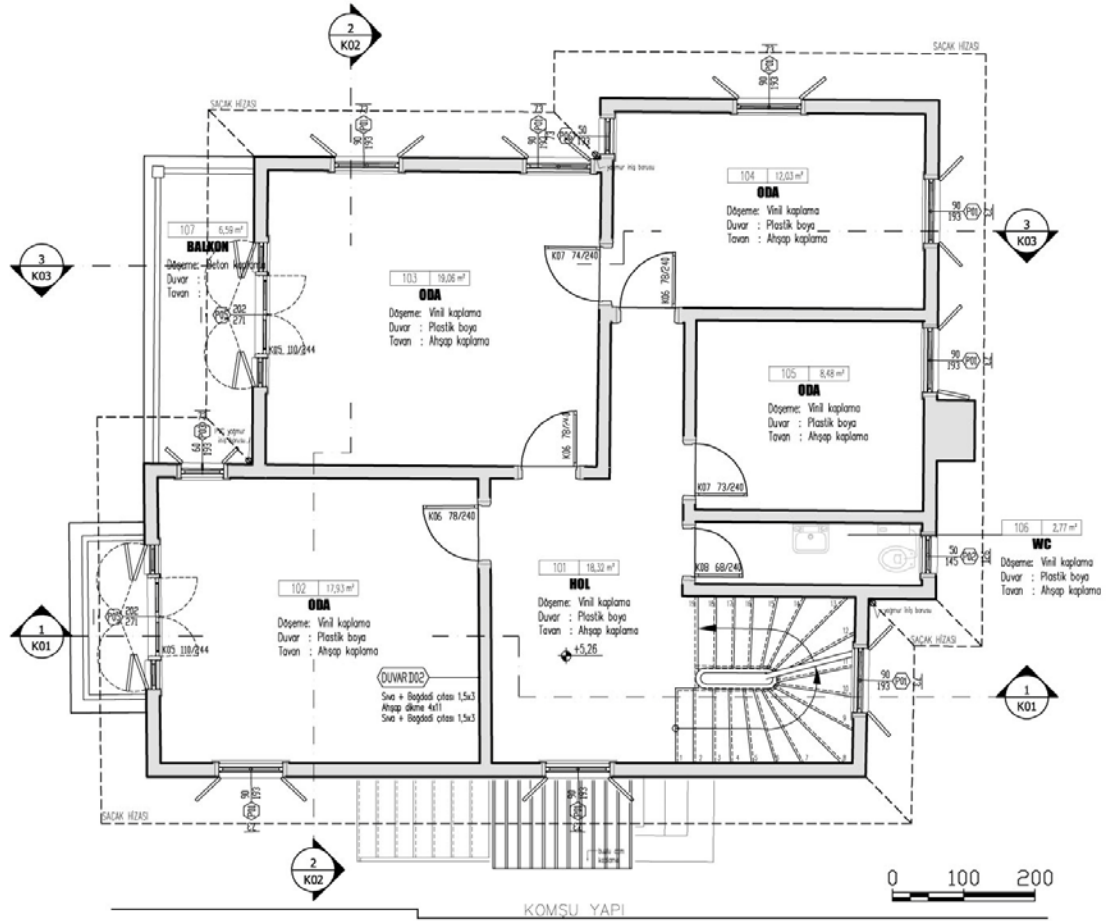

Şekil 44. Zemin Kat Planı

Zemin kata giriş, yapının kuzey yönündeki cephesindedir. (Şekil 44) Girişte geniş bir sofadan birbiriyle bağlantılı ve biri balkonlu olan 2 odaya ve bir ara koridora geçilmektedir. Ara koridora bağlı 1 wc, muhdes mutfak ve orijinalinde mutfak olup şu an oda olarak kullanılan mahale girilmektedir.

Bodrum kata inen merdiven kaldırılmış ve merdiven başı muhdes ahşap kaplamayla kapatılmıştır.

Zemin kata girişte sol tarafta çift kanatlı bir kapı ile ulaşılan bir oda giriş kapısının tam karşısında çift kanatlı kapı ile ulaşılan balkonlu bir oda, sağ tarafta ise üst kata ulaşan bir merdiven e açılan bir çift kanatlı kapı ve bir koridor bulunmaktadır. Koridorda ve sonradan mutfaka çevrilmiş bir mekân ve bir oda bulunmaktadır.

Şekil 45. 1. Kat Planı

Birinci katta geniş bir sofa ve iç koridordan ulaşılan 4 oda, 1 wc ve Çayır Sokağa cepheli (doğu cephesi) odalara ait 2 balkon yer almaktadır.(Şekil 45) Güney cepheli odalardan birbirine geçilebilmekte olup balkonsuz oda bahçe yönünde çıkmalıdır. Zemin kattan çift kollu döner bir merdivenle 1. katın holüne çıkılır. Merdivenin karşısında tek kanatlı bir kapı ile ulaşılan balkonlu bir oda, bu odanın hemen yanında yine tek kanatlı bir kapı ile ulaşılan balkonlu bir oda (Şekil 46) ve bu oda ile holden ayrı ayrı tek kanatlı birer kapı ile ulaşılan bir oda (Şekil 47), merdiven çıkışının hemen sağında tek kanatlı bir kapı ile ulaşılan bir tuvalet, ayrıca yine holden tek kanatlı bir kapı ile ulaşılan küçük bir oda bulunmaktadır.

Şekil 46. Sait Faik Abasıyanık'ın Kütüphanesi

Şekil 47. Darüştıfaka Cemiyeti tarafından düzenlenen oda

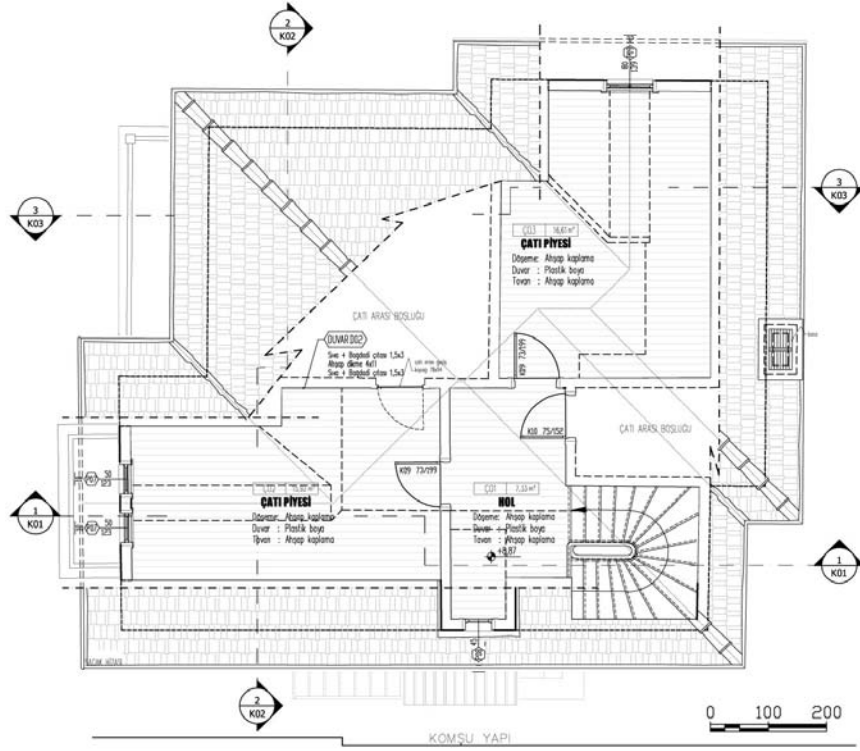
Şekil 48. Sait Faik Abasıyanık Yemek Odası

Şekil 49. Sait Faik Abasıyanık'ın Yatak Odası

Şekil 50. Sait Faik Abasıyanık'ın Yatak Odası

Şekil 51. Çatı Piyesi Planı

Çatı piyesinde geniş bir sofadan ulaşılan, doğu ve güney cepheli 2 adet çatı odası yer almaktadır (Şekil 51). Odalar çatı eğiminin mekâna yansması sonucu değişken yükseklikte iç mekâna sahiptirler. Sofadan ve doğu cepheli odadan çatı arasına geçilebilmektedir.

1. kattan çatı katına, alt kattan yukarı doğru çıkmaya devam eden çift kollu döner bir merdiven ile çıkılır (Şekil 52).

Şekil 52. Çatıya Çıkan Merdiven

Bu katta, alt katların tekrarı olan bir hol, bu holden tek kanatlı bir kapı ile ulaşılan bir oda, bu odadan tek kanatlı bir kapı ile açılan çatı arası boşluğu, holden tek kanatlı bir kapı ile ulaşılan bir oda ve merdivenin çıkışında sağda tek kanatlı bir kapı ile ulaşılan çatı arası boşluğu bulunmaktadır.

4.3. Koleksiyon Malzemesi

Müzenin koleksiyon malzemesini Sait Faik Abasıyanık'ın günlük hayatta kullandığı eşyalar, kendisine hediye edilen tablolar, yurt dışındayken annesine yazmış olduğu mektuplar ve kartlar oluşturmaktadır. Müzenin koleksiyon malzemesi zaten var olduğu için Darüşşafaka Cemiyeti tarafından var olan koleksiyon malzemesinin geliştirilmesi söz konusu olmamıştır.

Sait Faik Abasıyanık Müze Evi'nin mevcut koleksiyon malzemesi şu başlıklar altında sınıflandırılabilir:

- Günlük kullanım eşyaları
- Mesleki araç ve gereçler
- Ev eşyaları, mobilyalar, masa, sandalye vb.
- Fotoğraflar
- Mektuplar
- Yağlı boya tablolar
- Büst ve Heykel
- Kişisel kıyafetler

Koleksiyon malzemesi dönemin entelektüel yaşantısının da izlerini sürmektedir. Sait Faik Abasıyanık'a hediye edilen sanat tarihi açısından önem taşıyan Abidin Dino imzalı ahşap çerçeveli resim, kendisinin kullanmış olduğu şapka ve kıyafetler o dönemin elit kesimin yaşam tarzı hakkında bilgi verir niteliktedir. Isaac London marka masa saati, birinci kat misafir odasında yer alırken; altında "Bedri Rahmi Eyuboğlu'ndan Sait Faik Abasıyanık'a hediyesidir" notu olan yeşil fon üzerine lacivert dekorlu seramik testi ikinci kat sergi odasında sergilenmektedir. Koleksiyon malzemesinin genel olarak cinsi; ahşap, bambu, porselen, seramik, cam, mermer, kağıt, kumaş, metal, deri, pirinç olarak sınıflandırılabilir.

2009 yılı Haziran-Temmuz aylarında yapılan envanter çalışması aşağıda yer almaktadır.

Envanter Numarası	001	
Eserin Adı	Aynalı Portmanto	
Geliş Yeri	Ev	
Geliş Tarihi	8 Kasım 1954*	
Ölçüsü	90x195	
Tanımı/Üslubu	Ahşap yapılı aynalı portmanto.	
	Herhangi bir hasar bulunmamaktadır	
Yeri	Birinci kat giriş holü	
Envanteri Yapan	Seden Uz 27 Haziran 2009	

Envanter Numarası	002	
Eserin Adı	Bir çift kauçuk ayakkabı	
Geliş Yeri	Ev	
Geliş Tarihi	8 Kasım 1954	
Ölçüsü		
Tanımı/Üslubu	Sait Faik'in ayakkabısı, kauçuk, siyah renkte, 41 numara	
Yeri	Birinci kat giriş holü	
Envanteri Yapan	Seden Uz 27 Haziran 2009	

Envanter Numarası	003	
Eserin Adı	Yağlı Boya Tablo	
Geliş Yeri	Ev	
Geliş Tarihi	8 Kasım 1954	
Ölçüsü		
Tanımı/Üslubu	Yaldızlı çerçeveli yağlı boya tablo. Deniz manzarası. Çerçeve yaldızlarında dökülmeler var. İmzasız	
Yeri	Birinci kat giriş holü	
Envanteri Yapan	Seden Uz 27 Haziran 2009	

*Eserlerin geliş tarihi bilinmediğinden evin Darüşşafaka Cemiyeti'ne bağışlandığı tarih geliş tarihi olarak belirlenmiştir.

Envanter Numarası	004	
Eserin Adı	Sait Faik Büstü	
Geliş Yeri	Ev	
Geliş Tarihi	8 Kasım 1954	
Ölçüsü	40x40x115 Büst h: 45	
Tanımı/Üslubu	Büst Sait Faik Abasıyanık'a aittir. Büst madeni altlığı ahşaptır.	
Yeri	Birinci kat giriş holü	
Envanteri Yapan	Seden Uz 27 Haziran 2009	

Envanter Numarası	005	
Eserin Adı	İstiklal Madalyası	
Geliş Yeri	Ev	
Geliş Tarihi	8 Kasım 1954	
Ölçüsü	25x40	
Tanımı/Üslubu	Sait Faik'in babası Mehmet Akif Abasıyanık'a ait olan madalya ve vesikası yaldızlı çerçevesindedir. Vesika eski yazılıdır.	
Yeri	Birinci kat misafir odası	
Envanteri Yapan	Seden Uz 01 Temmuz 2009	

Envanter Numarası	006	
Eserin Adı	Fotoğraf	
Geliş Yeri	Ev	
Geliş Tarihi	8 Kasım 1954	
Ölçüsü	45x55	
Tanımı/Üslubu	Sait Faik'in amcası Ahmet Faik Abasıyanık'a ait fotoğraf enli düz ahşap çerçevesindedir.	
Yeri	Birinci kat misafir odası	
Envanteri Yapan	Seden Uz 01 Temmuz 2009	

Envanter Numarası	007	
Eserin Adı	Demir döküm soba	
Geliş Yeri	Ev	
Geliş Tarihi	8 Kasım 1954	
Ölçüsü	55x35x80	
Tanımı/Üslubu	Kısmen emayelidir.	
Yeri	Birinci kat misafir odası	
Envanteri Yapan	Seden Uz 01 Temmuz 2009	

Envanter Numarası	008	
Eserin Adı	Sehpa	
Geliş Yeri	Ev	
Geliş Tarihi	8 Kasım 1954	
Ölçüsü	27x70	
Tanımı/Üslubu	Tamamı ahşaptan 3 ayaklı bir sehpadır.	
Yeri	Birinci kat misafir odası	
Envanteri Yapan	Seden Uz 01 Temmuz 2009	

Envanter Numarası	009	
Eserin Adı	Lüks Lamba	
Geliş Yeri	Ev	
Geliş Tarihi	8 Kasım 1954	
Ölçüsü	20x70	
Tanımı/Üslubu	Lüks lambanın altında hasır bir sehpa yer almaktadır.	
Yeri	Birinci kat misafir odası	
Envanteri Yapan	Seden Uz 01 Temmuz 2009	

Envanter Numarası	010	
Eserin Adı	Mehmet Faik Abasıyanık Fotoğrafı	
Geliş Yeri	Ev	
Geliş Tarihi	8 Kasım 1954	
Ölçüsü	31x40	
Tanımı/Üslubu	Sait Faik'in babasının fotoğrafı, yıldızlı ahşap çerçevesi	
Yeri	Birinci kat misafir odası	
Envanteri Yapan	Seden Uz 01 Temmuz 2009	

Envanter Numarası	011	
Eserin Adı	Aile Fotoğrafı	
Geliş Yeri	Ev	
Geliş Tarihi	8 Kasım 1954	
Ölçüsü	30x35	
Tanımı/Üslubu	Sait Faik'in akrabalarının yer aldığı bir foto, ahşap çerçevesi	
Yeri	Birinci kat misafir odası	
Envanteri Yapan	Seden Uz 01 Temmuz 2009	

Envanter Numarası	012	
Eserin Adı	Aile Fotoğrafı	
Geliş Yeri	Ev	
Geliş Tarihi	8 Kasım 1954	
Ölçüsü	30x35	
Tanımı/Üslubu	Sait Faik ve ailesi, ahşap çerçevesi	
Yeri	Birinci kat misafir odası	
Envanteri Yapan	Seden Uz 01 Temmuz 2009	

Envanter Numarası	013	
Eserin Adı	Masa Saati	
Geliş Yeri	Ev	
Geliş Tarihi	8 Kasım 1954	
Ölçüsü	23x30	
Tanımı/Üslubu	Masa saati, İsaac London Marka	
Yeri	Birinci kat misafir odası	
Envanteri Yapan	Seden Uz 01 Temmuz 2009	

Envanter Numarası	014	
Eserin Adı	Porselen Kapaklı Kâse	
Geliş Yeri	Ev	
Geliş Tarihi	8 Kasım 1954	
Ölçüsü	35x20	
Tanımı/Üslubu		
Yeri	Birinci kat misafir odası	
Envanteri Yapan	Seden Uz 01 Temmuz 2009	

Envanter Numarası	015	
Eserin Adı	Büfe	
Geliş Yeri	Ev	
Geliş Tarihi	8 Kasım 1954	
Ölçüsü	100x55x85	
Tanımı/Üslubu	Büfe ahşaptan, büfe altı iki büyük, 2 küçük 4 sürme gözlüdür. Üstünde mermer var. En üstte de ayna yer almaktadır.	
Yeri	Birinci kat yemek salonu	
Envanteri Yapan	Seden Uz 01 Temmuz 2009	

Envanter Numarası	016	
Eserin Adı	Bambu Çiçeklik	
Geliş Yeri	Ev	
Geliş Tarihi	8 Kasım 1954	
Ölçüsü	4x15x15 h:80	
Tanımı/Üslubu	Altta 3 adet, üstte bir adet 15x15 fayans tablalı, 3 ayaklı bambu çiçeklik	
Yeri	Birinci kat yemek salonu	
Envanteri Yapan	Seden Uz 01 Temmuz 2009	

Envanter Numarası	017	
Eserin Adı	Yemek Masası	
Geliş Yeri	Ev	
Geliş Tarihi	8 Kasım 1954	
Ölçüsü	125x95x75	
Tanımı/Üslubu	Yemek masası ve 4 sandalye ahşaptandır.	
Yeri	Birinci kat yemek salonu	
Envanteri Yapan	Seden Uz 01 Temmuz 2009	

Envanter Numarası	018	
Eserin Adı	Sait Faik Fotoğrafı	
Geliş Yeri	Ev	
Geliş Tarihi	8 Kasım 1954	
Ölçüsü	45x52	
Tanımı/Üslubu	Sait Faik Abasıyanık'a ait siyah beyaz bir fotoğraf. Ahşap çerçevesi	
Yeri	Birinci kat fotoğraf odası	
Envanteri Yapan	Seden Uz 02 Temmuz 2009	

Envanter Numarası	019	
Eserin Adı	Sait Faik'e ait yüz maskı	
Geliş Yeri	Ev	
Geliş Tarihi	8 Kasım 1954	
Ölçüsü	40x40x100	
Tanımı/Üslubu	Camekân içerisinde Sait Faik'in maskı yer almaktadır.	
Yeri	Birinci kat fotoğraf odası	
Envanteri Yapan	Seden Uz 02 Temmuz 2009	

Envanter Numarası	020	
Eserin Adı	Ada fotoğrafı	
Geliş Yeri	Ev	
Geliş Tarihi	8 Kasım 1954	
Ölçüsü	56x66	
Tanımı/Üslubu	Camlı, çerçevesiz Burgaz Ada fotoğrafı	
Yeri	İkinci kat sofa	
Envanteri Yapan	Seden Uz 02 Temmuz 2009	

Envanter Numarası	021	
Eserin Adı	Ada fotoğrafı	
Geliş Yeri	Ev	
Geliş Tarihi	8 Kasım 1954	
Ölçüsü	45x58	
Tanımı/Üslubu	Camlı, çerçevesiz Burgaz Ada fotoğrafı	
Yeri	İkinci kat sofa	
Envanteri Yapan	Seden Uz 02 Temmuz 2009	

Envanter Numarası	022	
Eserin Adı	1. Komodin 2. Şapka	
Geliş Yeri	Ev	
Geliş Tarihi	8 Kasım 1954	
Ölçüsü	50x35x95	
Tanımı/Üslubu	Ahşaptan yapılmış bir çekmecesini, bir kapaklı dolabı var.	
Yeri	İkinci kat sofa	
Envanteri Yapan	Seden Uz 02 Temmuz 2009	

Envanter Numarası	023	
Eserin Adı	Masa	
Geliş Yeri	Ev	
Geliş Tarihi	8 Kasım 1954	
Ölçüsü	85x55x75	
Tanımı/Üslubu	Masanın üstü ahşap, ayakları hasır.	
Yeri	İkinci kat sofa	
Envanteri Yapan	Seden Uz 02 Temmuz 2009	

Envanter Numarası	024	
Eserin Adı	Havluluk	
Geliş Yeri	Ev	
Geliş Tarihi	8 Kasım 1954	
Ölçüsü	65x85	
Tanımı/Üslubu	Ahşaptan yapılmış havluluk	
Yeri	İkinci kat Sait Faik Yatak Odası	
Envanteri Yapan	Seden Uz 03 Temmuz 2009	

Envanter Numarası	025	
Eserin Adı	Tek Kişilik Karyola	
Geliş Yeri	Ev	
Geliş Tarihi	8 Kasım 1954	
Ölçüsü	190x90	
Tanımı/Üslubu	Yeşil boyalı demir konstrüksiyon karyola	
Yeri	İkinci kat Sait Faik Yatak Odası	
Envanteri Yapan	Seden Uz 03 Temmuz 2009	

Envanter Numarası	026	
Eserin Adı	Komodın	
Geliş Yeri	Ev	
Geliş Tarihi	8 Kasım 1954	
Ölçüsü	50x35x95	
Tanımı/Üslubu	Yatağın yanında ahşaptan bir çekmecesini, bir de rafı yer almaktadır.	
Yeri	İkinci kat Sait Faik Yatak Odası	
Envanteri Yapan	Seden Uz 03 Temmuz 2009	

Envanter Numarası	027	
Eserin Adı	Gece Lambası	
Geliş Yeri	Ev	
Geliş Tarihi	8 Kasım 1954	
Ölçüsü		
Tanımı/Üslubu	Kâğıt abajuru yırtık ve üzerinde pamuk prensesin resmi var	
Yeri	İkinci kat Sait Faik Yatak Odası	
Envanteri Yapan	Seden Uz 03 Temmuz 2009	

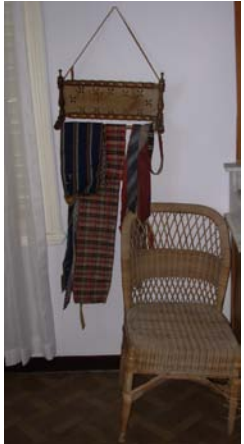
Envanter Numarası	028	
Eserin Adı	Su şişesi ve bardağı	
Geliş Yeri	Ev	
Geliş Tarihi	8 Kasım 1954	
Ölçüsü		
Tanımı/Üslubu	Camdan yapılmıştır. Renksizdir.	
Yeri	İkinci kat Sait Faik Yatak Odası	
Envanteri Yapan	Seden Uz 03 Temmuz 2009	

Envanter Numarası	029	
Eserin Adı	Bambu hasır aynalı masa	
Geliş Yeri	Ev	
Geliş Tarihi	8 Kasım 1954	
Ölçüsü	85x55x65	
Tanımı/Üslubu	Hasırdan yapılmış masanın üst kısmı ahşaptan iki hasırdan çekmecesini yer almakta bir adet de ayna yer almaktadır.	
Yeri	İkinci kat Sait Faik Yatak Odası	
Envanteri Yapan	Seden Uz 03 Temmuz 2009	

Envanter Numarası	030	
Eserin Adı	Guguklu küçük saat	
Geliş Yeri	Ev	
Geliş Tarihi	8 Kasım 1954	
Ölçüsü	85x55x65	
Tanımı/Üslubu	Kahverengi dış aksamı saat	
Yeri	İkinci kat Sait Faik Yatak Odası	
Envanteri Yapan	Seden Uz 03 Temmuz 2009	

Envanter Numarası	031	
Eserin Adı	Tavla	
Geliş Yeri	Ev	
Geliş Tarihi	8 Kasım 1954	
Ölçüsü	50x25	
Tanımı/Üslubu	Ahşaptan taşları ve zarı olan bir adet tavla	
Yeri	İkinci kat Sait Faik Yatak Odası	
Envanteri Yapan	Seden Uz 04 Temmuz 2009	

Envanter Numarası	032	
Eserin Adı	2 adet pirinç şamdan	
Geliş Yeri	Ev	
Geliş Tarihi	8 Kasım 1954	
Ölçüsü		
Tanımı/Üslubu	Pirinçten yapılmış 2 adet şamdan	
Yeri	İkinci kat Sait Faik Yatak Odası	
Envanteri Yapan	Seden Uz 04 Temmuz 2009	

Envanter Numarası	033	
Eserin Adı	Taht kravatlık	
Geliş Yeri	Ev	
Geliş Tarihi	8 Kasım 1954	
Ölçüsü	45x20	
Tanımı/Üslubu	Ahşap kravatlığın üstünde 11 adet kravat asılıdır.	
Yeri	İkinci kat Sait Faik Yatak Odası	
Envanteri Yapan	Seden Uz 04 Temmuz 2009	

Envanter Numarası	034	
Eserin Adı	Ayakkabı	
Geliş Yeri	Ev	
Geliş Tarihi	8 Kasım 1954	
Ölçüsü		
Tanımı/Üslubu	Bir çift giyilmekten deforme olmuş ayakkabı Sait Faik'e ait, 41 numara, kahverengi deri	
Yeri	İkinci kat Sait Faik Yatak Odası	
Envanteri Yapan	Seden Uz 04 Temmuz 2009	

Envanter Numarası	035	
Eserin Adı	Sait Faik'in Babasının Fotoğrafi	
Geliş Yeri	Ev	
Geliş Tarihi	8 Kasım 1954	
Ölçüsü	28x34	
Tanımı/Üslubu	Mehmet Faik Abasıyanık Yıldızlı Çerçevenin yıldızında dökülme var	
Yeri	İkinci kat Sait Faik Yatak Odası	
Envanteri Yapan	Seden Uz 04 Temmuz 2009	

Envanter Numarası	036	
Eserin Adı	Yağlı boya tablo	
Geliş Yeri	Ev	
Geliş Tarihi	8 Kasım 1954	
Ölçüsü	28x34	
Tanımı/Üslubu	Tablo "Abidin Dino" imzalı, ahşap çerçevesi	
Yeri	İkinci kat Sait Faik Yatak Odası	
Envanteri Yapan	Seden Uz 04 Temmuz 2009	

Envanter Numarası	037	
Eserin Adı	Sigoralık	
Geliş Yeri	Ev	
Geliş Tarihi	8 Kasım 1954	
Ölçüsü	12x9x7	
Tanımı/Üslubu	Seramik sigara kutusu	
Yeri	İkinci kat Sait Faik Yatak Odası	
Envanteri Yapan	Seden Uz 04 Temmuz 2009	

Envanter Numarası	038	
Eserin Adı	Gözlük Kabı	
Geliş Yeri	Ev	
Geliş Tarihi	8 Kasım 1954	
Ölçüsü		
Tanımı/Üslubu	Siyah renkli, Deri gözlük kabı	
Yeri		
Envanteri Yapan	Seden Uz 04 Temmuz 2009	

Envanter Numarası	039	
Eserin Adı	Yazı Takımı	
Geliş Yeri	Ev	
Geliş Tarihi	8 Kasım 1954	
Ölçüsü	25x16	
Tanımı/Üslubu	Siyah renkli, Deri gözlük kabı	
Yeri	İkinci kat müze memuru odası	
Envanteri Yapan	Seden Uz 04 Temmuz 2009	

Envanter Numarası	040	
Eserin Adı	Seramik Vazo	
Geliş Yeri	Ev	
Geliş Tarihi	8 Kasım 1954	
Ölçüsü		
Tanımı/Üslubu	Yeşil fon üzerine lacivert dekorlu seramik testinin altında "Bedri Rahmi Eyüboğlu'ndan Sait Faik Abasıyanık'a Hediyesidir" notu var.	
Yeri	İkinci kat sergi odası	
Envanteri Yapan	Seden Uz 04 Temmuz 2009	

Envanter Numarası	041	
Eserin Adı	Çalışma Masası	
Geliş Yeri	Ev	
Geliş Tarihi	8 Kasım 1954	
Ölçüsü	120x60x80	
Tanımı/Üslubu	Solda 5 sürme gözlü, ahşaptan yapılmış, üstü camlı	
Yeri	İkinci kat sergi odası	
Envanteri Yapan	Seden Uz 04 Temmuz 2009	

5. SAİT FAİK ABASIYANIK MÜZE EVİNİN ÇAĞDAŞ MÜZECİLİK ANLAYIŞI İÇİNDE DEĞERLENDİRİLMESİ

5.1. Mevcut Müzedeki Sorunlar

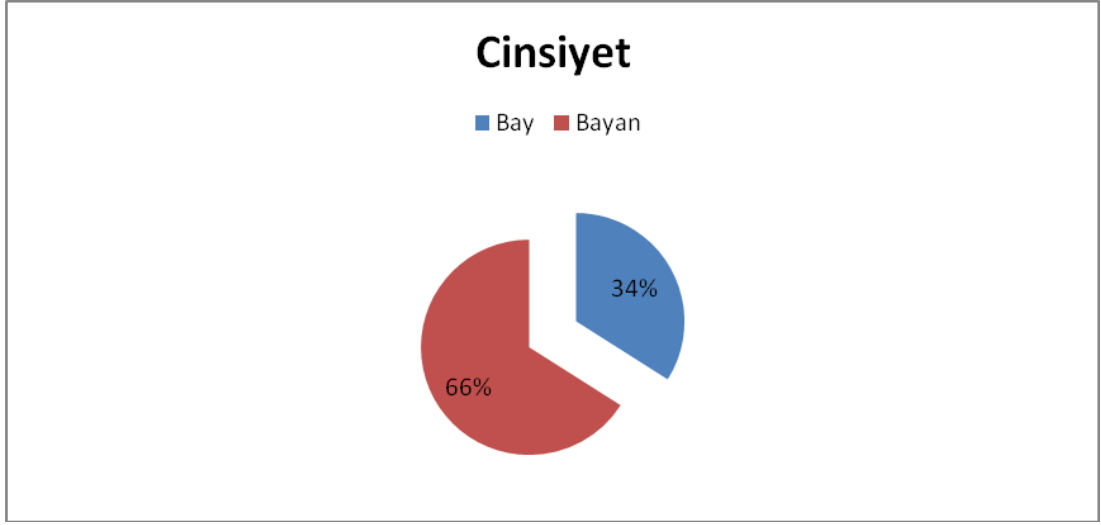
İlk bakışta göze çarpan eksiklikler, Burgaz Ada'ya gelindiğinde müze ile ilgili yönlendirici levhaların olmayışı bunun yanı sıra bakımsızlık nedeni ile ortaya çıkan evdeki hasarlar nedeni ile evin müze ziyaretçileri tarafından gezilememesi olarak sayılabilir. Müze evin bir müze sorumlusu, güvenliği, rehberi ve müze uzmanı bulunmamaktadır. Evin içinde yaşayan bir bayan tarafından müzenin gezdirildiği ve aynı kişi tarafında da müzenin bekçiliğinin yapıldığı tespit edilmiştir. Müzenin bekçileri olarak adlandırılan kişiler evin içinde kalmakta, evin bazı mekânlarını barınma amaçlı kullanmaktadırlar. Bu durum müze mekânı olarak farklı amaçlarla değerlendirilebilecek alanların batıl bir alan haline gelmesine neden olmaktadır.

Müzenin yıllık ve günlük bakımlarının yapılmadığı görülmektedir. Eşyalarının çoğunluğunda bozulmalar ve yıpranmalar olduğu tespit edilmiştir.

Müzenin bir güvenlik sistemi bulunmamaktadır. Tuvalet vb rezerv alanları mevcut değildir. Müzenin bilet satış gişesi yoktur. Müzenin bir deposu yoktur. Müzenin bir arşivi yoktur buna bağlı olarak bir arşiv odası yer almamaktadır. Müzenin bir labrotuarı yoktur. İklimlendirilmesi mevcut değildir. Karantina alanı mevcut değildir. Eğitim etkinliklerinin gerçekleştirileceği bir alan bulunmamaktadır. Bir kütüphanesi yer almamaktadır. Müzenin hediyelik eşya departmanı, gelen müze ziyaretçilerinin dinlenebileceği bir kafeteryası yoktur.

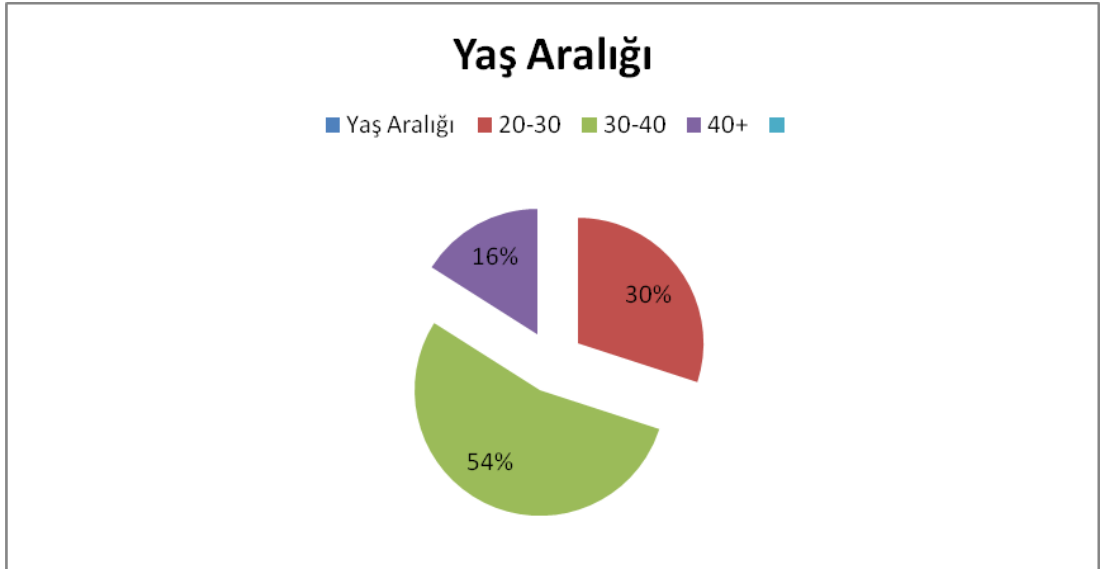
Türkiye'deki müzeleştirilen mekânların sorunları ve temel gereksinimlerin ışığında Sait Faik Abasıyanık Evi ile ilgili 1-10 Eylül 2010 tarihleri arasında 100 kişi ile müzeye ilişkin sorular yöneltilmiştir. Veri toplamada yöneltilen 13 soru ile elde edilen veriler müzenin İstanbul'daki yerinin bilinirliği ve müze hakkındaki bilgilenme derecelerine yöneliktir. Araştırmanın ilk bölümündeki sorulara katılan kişilerin cinsiyeti, yaşı, mesleği ve eğitimini tespit etmeye yönelik 4 adet soru bulunmaktadır. Yöneltilen soruların geri kalan bölümünde ise Sait Faik Abasıyanık'ın bilinirliği, müzelerin ve Sait Faik Abasıyanık Evi'nin ne kadar gezildiği sorusuna yanıt aramaya yöneliktir. Bu çalışmanın amacı; Sait Faik Abasıyanık'ı tanıyıp tanımadıklarını ve bu müze ile ilgili düşüncelerinin cinsiyet, yaş grupları, mesleğe göre farklılık gösterip göstermediğini inceleyerek insanların ev

hakkında ne kadar bilgiye sahibi olduklarını belirlemektir. Ek 8’de bu soruların örneği ye almaktadır 100 kişiye yöneltilen soruların sonuçları aşağıdaki gibidir:

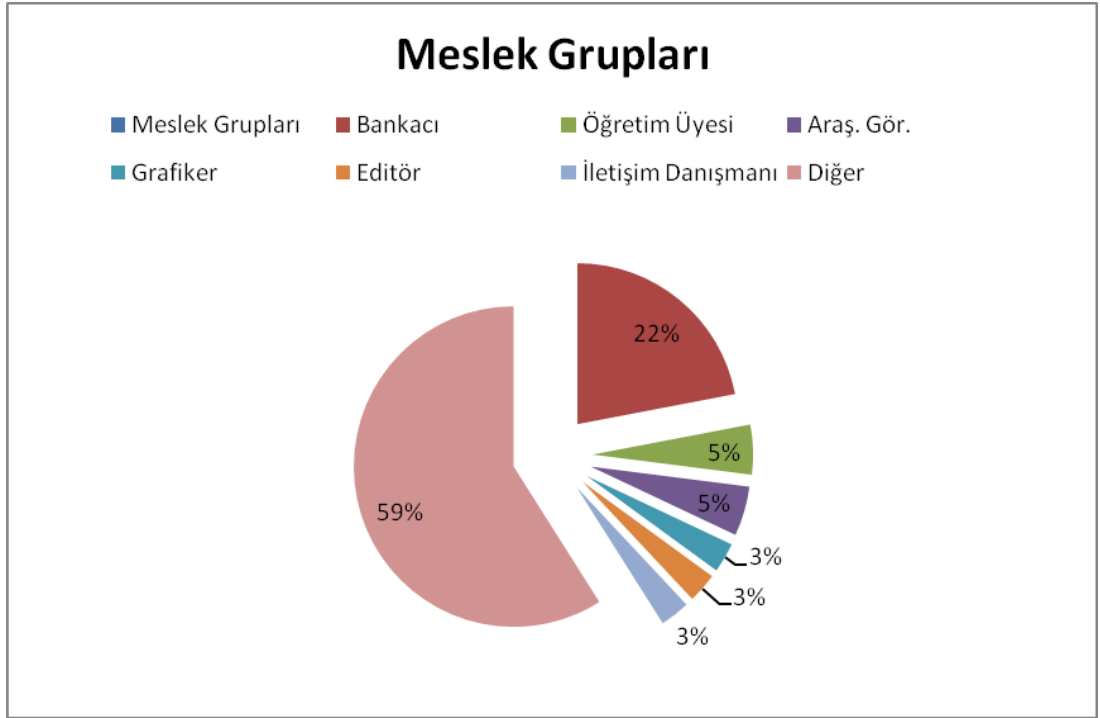
Şekil 53. Kişilerin cinsiyet oranı

Yöneltilen sorulara katılan kişilerin sosyo-demografik özelliklerinden yaşları ve cinsiyetleri ile ilgili değerlendirmeler grafikteki gibidir. Şekil 53’te görüldüğü üzere kişilerin % 66’sı bayan, % 34’ü erkeklerden oluşmaktadır. Ayrıca bu sorulara yanıt verenlerin Şekil 54’de de görüldüğü üzere büyük çoğunluğunu 30-40 yaş arası oluşturmaktadır.

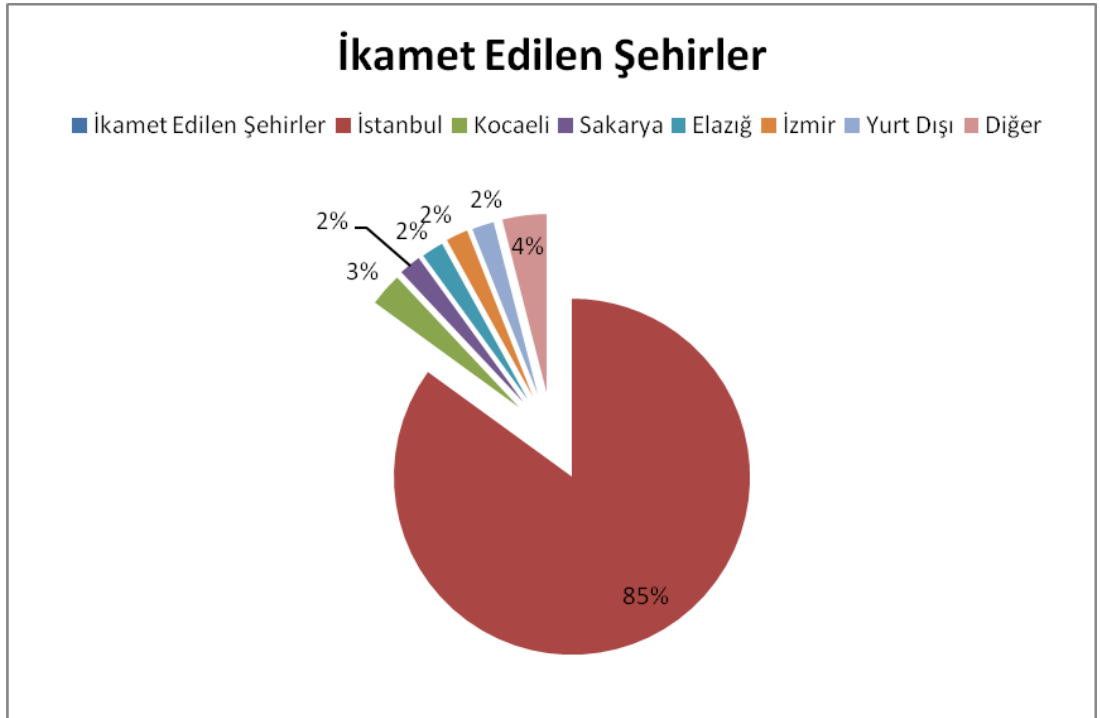
Şekil 54. Kişilerin yaş aralığı

Bu sorular, bankacı, öğretim üyesi, araş. gör, grafiker, editör gibi çok çeşitli meslek gruplarına uygulanmıştır.

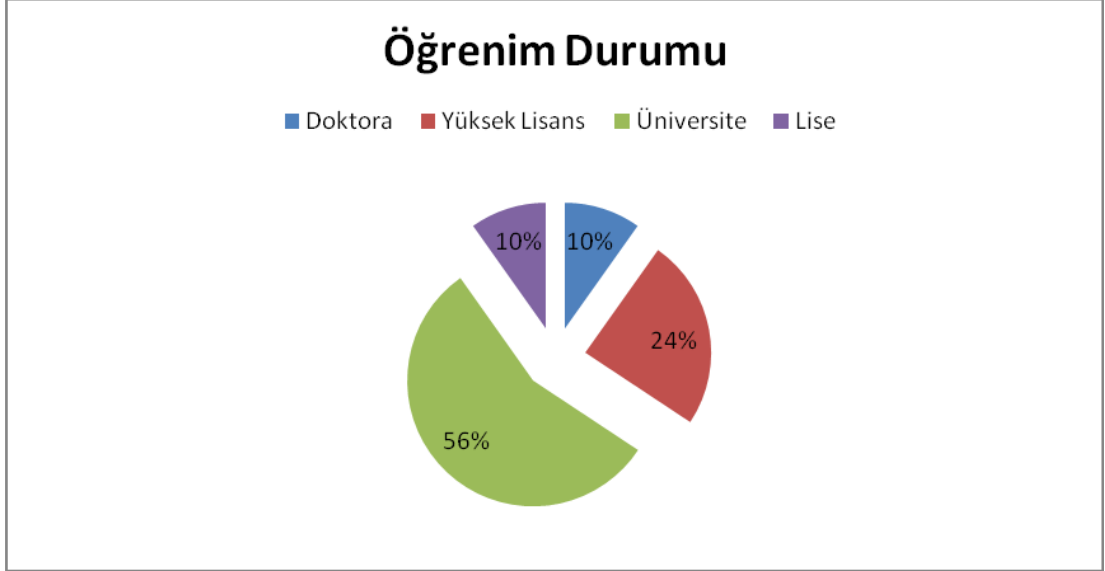
Şekil 55. Kişilerin meslek grupları

Genellikle bu yöneltilen sorulara katılanların çoğunluğunu İstanbul'da ikamet edenler oluşturmaktadır.(Şekil 56)

Şekil 56. İkamet Edilen Şehirler

Şekil 57’de de görüldüğü üzere öğrenim durumu farklı olan kişilere de uygulanması amaçlanmıştır.

Şekil 57. Araştırma Sorularına Katılan Kişilerin Öğrenim Durumu

Bu araştırmanın ikinci kısmında kişilere müzelere ne sıklıkta gittikleri sorulmuş. % 26 çok nadir yanıtını verirken % 23 ise yılda bir iki kez olduğunu belirtmiştir. Sadece % 7’lik kısım yılda 4-5 kez gittiğini belirtmiştir. Bu da ülkemizde müzelere gösterilen ilginin bir göstergesi niteliğindedir. (Şekil 58)

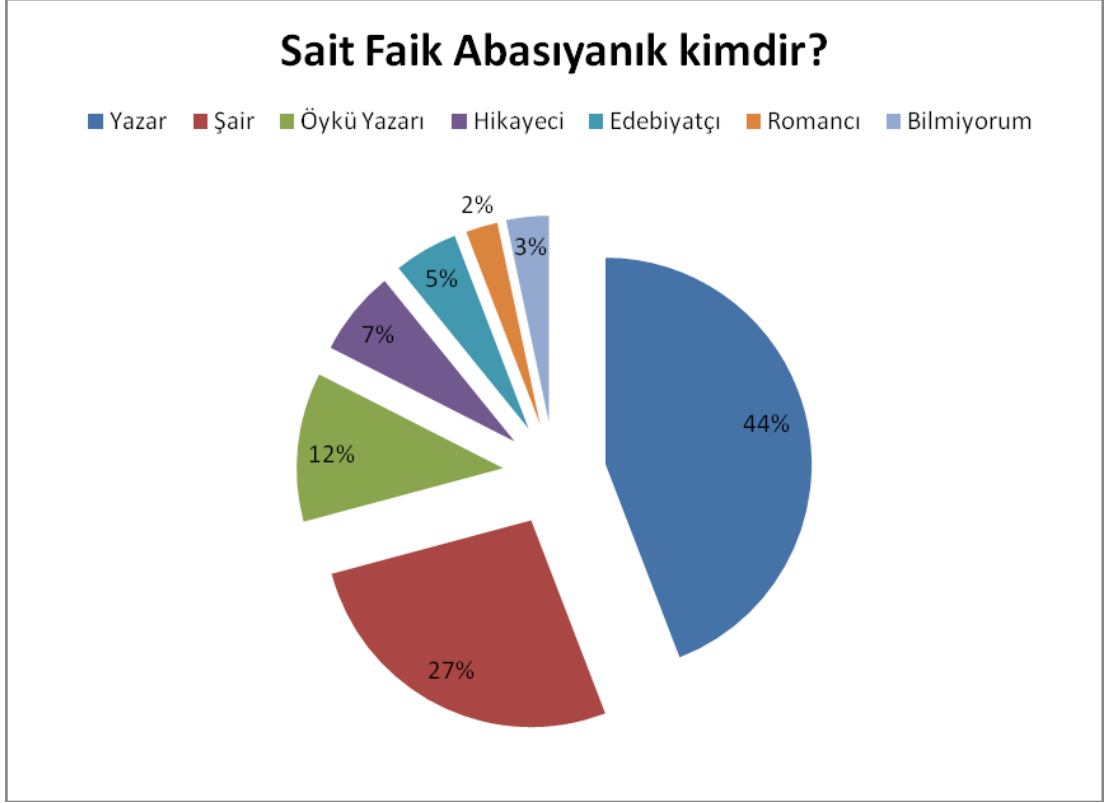
Şekil 58. Müzelere Gidilme Oranı

Şekil 59’da yöneltlen sorulara katılan kişilerin İstanbul’da hangi müzeleri ziyaret ettikleri sorusuna cevap bulmaya yöneliktir. En çok İstanbul Arkeoloji Müzesi ziyaret edilirken en az Beylerbeyi Sarayı ve Deniz Müzesi ziyaret edilmiştir.

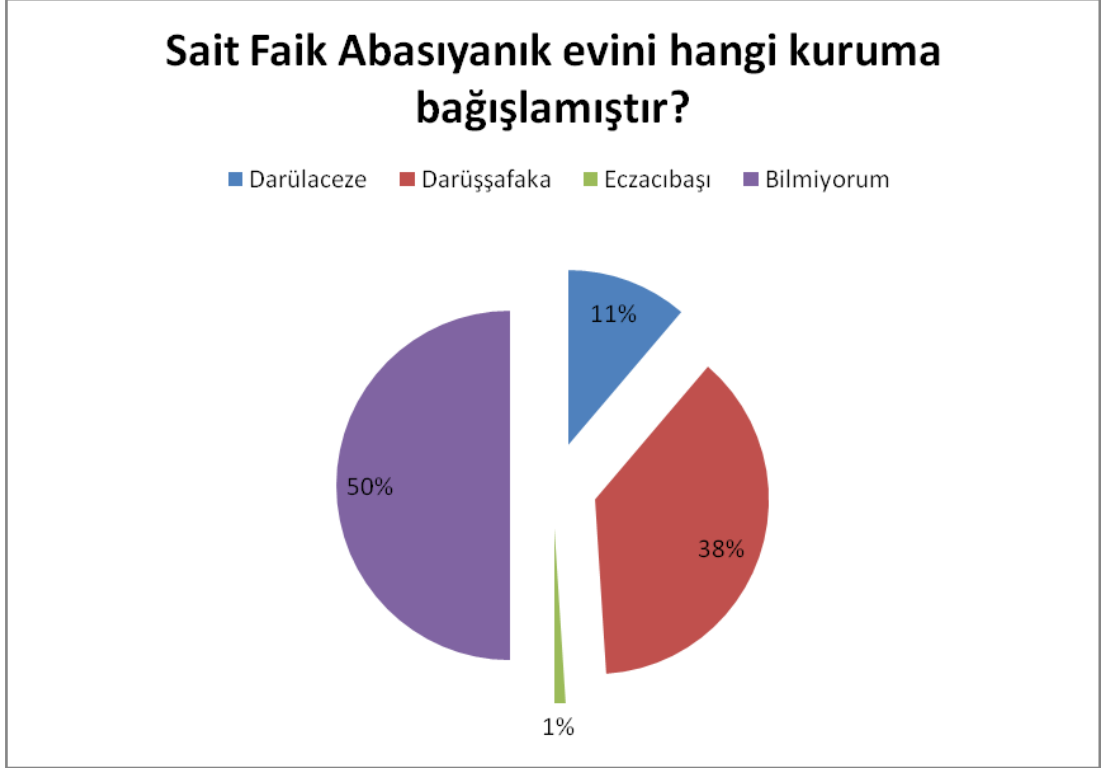
Şekil 59. İstanbul’da hangi müzeleri ziyaret edildiği

Araştırmanın ana konusu olan Sait Faik Abasıyanık’ın Evi hakkındaki sonuçlar aşağıdaki gibidir. Şekil 60, kişilerin Sait Faik Abasıyanık’ı tanıyıp tanımadığı sorusuna cevap aramaya yöneliktir.

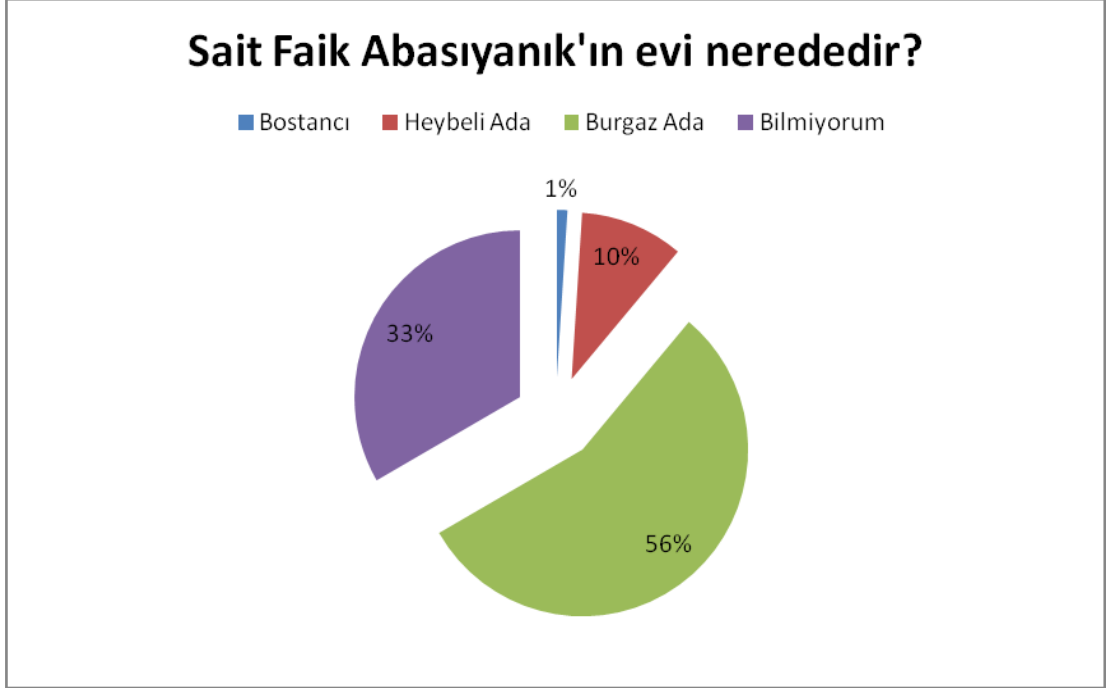
Şekil 60. Sait Faik Abasıyanık'ın Bilinme Oranı

% 43'lük dilim yazar olduğunu söylerken bu araştırma sorularına katılanların % 27'si şair, % 12' si öykü yazarı, % 7'si hikâyeci, % 5'i edebiyatçı, % 3'ü romancı olarak tanımlarken % 3'lük kısmı ise Sait Faik Abasıyanık'ı hiç tanımadığını ifade etmiştir.

Şekil 61. Sait Faik Abasıyanık'ın Evi ile ilgili durum

Şekil 61, yöneltilen sorulara katılan kişilerin Sait Faik Abasıyanık evinin hangi kuruma bağışlandığını bilip bilmediğine yönelik sonuçları içermektedir. Bu çalışmaya katılan kişilerin yarısı bu evin hangi kuruma bağışlandığını bilmediğini ifade ederken, % 38'lik kısım ise Darüşşafaka'ya bağışlandığını belirtmiştir.

Şekil 62. Sait Faik Abasıyanık Evi'nin Yerinin Bilinme Oranı

Sait faik Abasıyanık evinin nerede olduğu sorusunun yanıtını içermektedir. Çalışmaya katılan kişilerin % 56'sı bu evin Burgaz Ada'da olduğunu belirtirken % 33'ü ise bilmediğini ifade etmiştir (Şekil 62).

Şekil 63. Sait Faik Abasıyanık Evi'nin ziyaret edilme oranı

Bu evin ne kadar sıklıkla ziyaret edilip edilmediğini gösteren Şekil 63, çalışmaya katılanların % 93 'ünün bu evi hiç ziyaret etmediğini sadece % 5'lik kısmın evi ziyaret ettiğini göstermektedir.

Şekil 64. Sait Faik Abasıyanık Evi'nin Ulaşılabilirliği

Sait Faik Abasıyanık evini ziyaret edenlerin bu evi kolay bulup bulamadıklarını gösteren Şekil 64'de ise çalışmaya katılan kişilerin % 62'sinin evi kolay bulduğunu % 25'lik kısmın ise Burgaz Ada'ya gittiği halde evi bulamadığını görmekteyiz.

Şekil 65. Evi gezdikten sonra Sait Faik Abasıyanık ile ilgili Bilgiye Sahip Olma Oranı

Son şekilde görüldüğü üzere çalışmaya katılan kişilere, evi gezdikten sonra Sait Faik Abasıyanık'ın yaşamı ile ilgili ne derece bilgiye sahip oldukları sorusu sorulmuş. % 50'lik kısım bu evi gezmediğini ifade ederken % 40'lık kısım ise az da olsa bilgilendiğini belirtmiştir. (Şekil 65)

Cumhuriyet Dönemi'nin en önemli isimlerinden biri olan Sait Faik Abasıyanık Müze Evi için hazırlanan araştırma soruları göz önüne alındığında evin gezilmediği, büyük bir çoğunluğunun ise evinin nerede olduğunu bile bilmediğini, bazılarının ise Sait Faik Abasıyanık'ı bile tanımadığı görülmektedir. Bu da bir yandan eğitimin gerek okullarda gerek medya aracılığı ile yeterli düzeyde verilmediğini, bu toplumun bireylerinin aslında kendi kültürlerini tanımadıklarını göstermiştir. Sait Faik Abasıyanık gerek şahsı gerekse müze ile ilgili tanıtım çalışmalarının öncelikle yapılması gerektiği görülmektedir.

5.2. Sorunlara Getirilen Çözüm ve Öneriler

Araştırma sorularının sonuçları doğrultusunda Burgaz Ada'da Sait Faik Müze Evi'nin İstanbullularca bilinmediği tespit edilmiştir. Bir diğer tespit ise tanıtım eksikliği olmuştur. Bunun için bilbordlar, medya, reklam panoları, internet üzerinden yapılan sanal turlar vb kullanılabilceği gibi aynı zamanda müze içinde gerçekleştirilen okuma, Sait Faik Abasıyanık'ı anma etkinlikleri ve bunların duyurulması ile de müzenin tanımına katkı sağlanabilir. İstanbul Üniversite ile yürütülen Barış Manço Evi'nin sanal oyun projesi tarihi ev müze tanıtımına örnek teşkil edebilir. (Ayrıntılı bilgi için bakınız; www.enformatik.istanbul.edu.tr) Sait Faik Abasıyanık'ın önemli bir öykü yazarı olması göz önüne alındığında yurt içi ve yurt dışında yer alan edebiyatçıların evleri ile irtibata geçilerek ortak geçici sergiler düzenlenebilir. Ünlü edebiyatçıların müzede sohbet etkinlikleri düzenlemeleri, kitap tanıtımlarını yine Sait Faik Abasıyanık Müze Evi'nde yapmaları sağlanabilir.

Belirli periyotlarda okuma günleri düzenlenerek Sait Faik Abasıyanık'ın eserleri halka sunulabilir.

Burgaz Ada ile Sait Faik Abasıyanık'ın ilişkisi göz önüne bulundurulduğunda sadece Ada halkına yönelik Burgaz Ada ve Sait Faik Abasıyanık konulu etkinlikler düzenlenebilir. Kalpazankaya'da Sait Faik Abasıyanık'ın genellikle zamanını geçirdiği mekân Sait Faik Köşesi şeklinde sergilenip müzeye gelen ziyaretçilerin orayı da ziyaret etmeleri sağlanabilir.

Müzenin daimi bir müze sorumlusu, güvenliği, bilet satıştan sorumlu bir personeli ve bir rehberi olmalıdır.

Mekânın içindeki Sait Fak Abasıyanık'ın yatak odası, kütüphanesi, çalışma odası, oturma ve yemek odası orijinal hali ile korunup sergilenmesi sağlanmalı, mekân içindeki rezerv alanları düzenlenmeli, odalardan bir tanesine depo işlevi kazandırılmalı, Sait Faik Abasıyanık'a ait eserler üzerine araştırma yapmak isteyen araştırmacılar/akademisyenler/öğrenciler için bir araştırma mekânı oluşturulmalıdır. Gelen müze ziyaretçilerinin bilgilerini pekiştirmeleri adına bir etkinlik alanı düzenlenmelidir. Bu etkinlik alanı aynı zamanda bir konferans salonu haline dönüştürülebilir olmalıdır. Bu etkinlikler aracılığıyla müze ziyaretçilerinde merak duygusu uyandırılmalı ve müze statik bir müze olmaktan çıkarılıp dinamik bir müze olması sağlanmalıdır.

6. DEĞERLENDİRME VE SONUÇ

Çalışma kapsamında tarihî ev müzeler irdelendiğinde ülkemizde bu konu ile ilgili belirli ve yasal bir düzenlemenin bulunmadığı görülmüştür. Uluslar arası Müzeler Konseyi (ICOM)'ne bağlı Tarihi Müze Evler-Historic House Museums komitesinin yapmış olduğu tarihî ev müze tanımından yola çıkılarak ülkemiz için yeni terim ve düzenlemelere ihtiyaç vardır. Komitenin yapmış olduğu tarihi ev müze tanımına en yaklaşan tanımın ülkemizde Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın "Taşınmaz Kültür Varlığı" tanımlaması olduğuna dikkat çekilmiştir. Bu tanımlama ışığında yaygın bir terim olarak kullanılan "müze ev" terimi yerine bu tez çalışması kapsamında uluslar arası literatürde "tarihî ev müze-historic house museum" terimi kullanılmış ve mevcut tanımlar ışığında konuya yeni bir tanımlama getirilmeye çalışılmıştır. Bu bağlamda dikkat çekilen nokta ülkemizde tarihî ev müzeler ile ilgili mevcut tanımların darlığı bina ve içinde yaşayan şahıs kadar koleksiyon malzemesinin de ele alınması gerektiğidir.

Rosanna Pavoni'nin tarihî ev müze – *historic house museums* tanımında özellikle vurgulamak istediği nokta, bu tür müzelerin koleksiyon kapsamında evin içinde bulunan, mekâna ait nesnelerin olmasının gerektiğidir. Tarihi ev müzelerdeki koleksiyon malzemelerinin kullanım özelliklerinin yanı sıra manevi değeri, maddi değeri, tarihî değeri ve sosyo-kültürel değeri bulunmaktadır.

Tarihî ev müzelerin koleksiyonu; sabit ve hareketli mobilyaları, günlük kullanım eşyaları, dekoratif eşyalar, kıyafetler, günlükler, mektuplar, fotoğraflar, belge niteliğindeki yazışmalar, ses kayıtları ve video görüntüleridir.

Bir tarihî ev müzedeki birincil dereceden koleksiyon; evin mevcut eşyalarıdır. O kişinin giydiği kıyafetler, mektuplar, ses kayıtları, video görüntüleri, yazışmalar, günlükler ve fotoğraflar ise o evin ikincil dereceden koleksiyon malzemesi olarak değerlendirilebilir.

Evde yaşayan şahsın sosyal statüsü, evdeki gündelik hayatı, o evde yaşayan kişinin yaşadığı döneme ait özellikleri ya da yaşadığı bölgeye ait etnografik özelliklerin ön plana çıkarılması, farklı koleksiyon malzemelerini bünyelerinde barındırmalarını gerektirebilir. Bu da ziyaretçi açısından farklı okumalara neden olur. Evde yaşayan kişinin mevcut eşyalarının içinde yine o kişiye ait ama içinde bulunduğu yörenin

özeliklerini yansıtan bazı eşyaları kendi bünyesinde bulundurması eve gelen ziyaretçinin o bölge hakkında da bilgi sahibi olmasını sağlar.

Bir tarihî ev müzedeki koleksiyon malzemesinin çeşitliliği göz önünde bulundurulduğunda evdeki mevcut koleksiyon malzemelerinin ne şekilde değerlendirileceğine karar verilmesi gerekir. Bu nedenle tarihî ev müzelerde yapılacak kurguya göre koleksiyon malzemelerinin kullanılmasının yasal düzenlemeler aracılığı ile sağlanması gerekir.

Evin orijinal eşyaları dağılmış ise öncelikle o eve ait belgelere ulaşılmalıdır. Ev ve evde yaşayan şahsın geçmişi hakkında detaylı bilgiye ulaşılmalıdır. Bu bilgi doğrultusunda koleksiyon malzemelerinin bulunduğu yerler tespit edilmeli, bu eşyalar satın alma ya da bağış yolu ile müzeye alınmalıdır. Evdeki mevcut koleksiyon yeterli değil ise o zaman evde daha önce kullanılan koleksiyon malzemelerinin ya da ev içinde belge teşkil edecek niteliğe sahip olan koleksiyonun tespit edilmesi gerekmektedir. Mevcut koleksiyonun geliştirilmesi amacı ile bu koleksiyon malzemeleri toplanmalıdır. Mevcut koleksiyonun hangi kriterlere göre geliştirilmesi gerektiği gibi soruların yanıtını küratör, müze müdürü ve müze uzmanları, ev için oluşturulan özel koleksiyon politikası yönetmeliğine göre yapılmalıdır. Evin koleksiyon malzemeleri sadece mobilyaları, dekorasyon malzemeleri ve günlük kullanım eşyaları ise bu mevcut koleksiyon nasıl geliştirilir? Şahsa ait mektuplar, anı defterleri, evde yaşayan şahsın bir başkasına verdiği anı niteliğinde eşyalar, günlükler, ses kayıtları, hatıra defterleri, kendi eserleri, basın haberleri, fotoğraflar gibi malzemeler, kişisel mekânlardaki mevcut koleksiyonu geliştirebilirler.

Arşivler, basın haberleri, varisler, sözlü tarih görüşmeleri ve şahsa ait eserler aracılığı ile evdeki yaşanmışlığa dair bilgi toplandıktan sonra, evin içindeki var olan koleksiyon evde yaşayan şahsın gündelik hayatını, kimliğini veya tarihî ev müzede oluşturulmak istenen kurguyu vurgulayacak nitelikte olmayabilir. Bu durumda elde edilen belgeler doğrultusunda potansiyel koleksiyonu tamamlayabilecek şeylerin aranması ve bir araya getirilmesine çalışılmalıdır. Basın veya ilanlar yolu ile müze oluşturulacağı halka duyurulup o şahsa ait ellerinde bir koleksiyon malzemesi mevcut ise müze ile irtibata geçmeleri sağlanmalı ve ellerindeki mevcut koleksiyon malzemelerini müzeye satın alma veya bağış yolu ile vermeleri istenmelidir.

Tarihî olaylara tanıklık eden evler de tarihî ev müze – historic house museum olarak değerlendirilmiştir. Tarihî evler yani mekân-olay ya da mekân-kültür ilişkisini sağlayan yapılanmalar ile tarihî ev müzeler – *historic house museums* arasındaki benzerlikler ve farklılıkları değerlendirmek yerinde olacaktır. Tarihî evler, tarihsel özelliklerinin olduğu gibi korunduğu, anonim olan insan faktörünün geri planda olması ile kendini gösteren evlerdir.

Ayrıca bu çalışma kapsamında incelenen tarihî ev müzelerin genellikle asansörü bulunmadığı ya da çalışmadığı için katlı yapılarda engelliler için gezme konusunda sorun oluşturduğu, ısıtma sistemlerinin, havalandırılmasının ve iklimlendirmesinin bulunmadığı, deposu, koleksiyon malzemelerinin onarılması için laboratuvarının yer almadığı, müze uzmanlarının ve idari kadrosunun çalışabileceği ofisi mevcut olmadığı tespit edilmiştir. Birçoğunun bilet gişesi bile bulunmamaktadır. Çoğunun vestiyeri, danışması ve güvenliği yoktur. Birçok tarihî ev müzenin ise kütüphanesi, toplantı salonu, dinlenme alanları, eğitim etkinlikleri odası ve kafeteryası mevcut değildir. Bu mekânlar parselasyon düzeni ve mimari durumuna göre konumlandırılabilirler.

Bir tarihî ev müzenin mekânsal olarak temel gereksinimleri şunlardır: mekân, depo, güvenlik, rezerv alanları, bilet satış gişesi ve ofis'tir. Kalıcı sergi alanları o evdeki yaşamışlığı müze ziyaretçisine aktaran asıl sergi alanlarıdır. Depo; tarihî ev müzedeki mevcut koleksiyon malzemelerinin tamamının sergilenemediği durumlarda ya da tarihî ev müzeye bağış yolu ile gelen koleksiyonların saklanması amacı ile kullanılan alanlardır. Güvenlik yapının ve içeride sergilenen koleksiyonun korunması açısından yer almalıdır. Ofis ise müze müdürü ve müze uzmanlarının müze ile ilgili araştırmalarını yapabilmeleri için gereklidir.

Bu bağlamda detaylı olarak incelenen Sait Faik Abasıyanık Evi'nde de çalışma kapsamında (5.1. Mevcut müzedeki sorunlar başlıklı bölümde) ayrıntılı olarak belirtilen sorunlar saptanmıştır. Bu sorunların giderilmesi için öncelikle tarihî ev müzelerin ayrı bir grup olarak Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından yeniden ele alınarak değerlendirilmesi Uluslar arası kriterlere uygun tanımları (3.1. Ev başlığı altında ele alınan DEMHİST'e başkanlık eden Rosanna Pavoni'nin 2001 yılında yapmış olduğu tanımlama) yapıldıktan sonra yönetmeliklerinin düzenlenmesi, personelinin yeniden yapılandırılması, ihtiyaçları olan mekanların eklenmesi gerekir.

Sait Faik Abasıyanık gibi kültürümüze katkı sağlamış şahısların evleri anıt bina kapsamında değerlendirmeli, bu evlere gereken önemin verilmesi adına ayrı bir yasal düzenlemeye tabi tutulmaları gerekmektedir.

KAYNAKÇA

- Açıkgöz, Mehmet Ali. –Safranbolu Kent Müzesi Müdürü- “Kaymakamlar Konağı” konulu görüşme.Safranbolu:15 Şubat 2007.
- Akkan, Yılmaz.-Ödemiş Müzesi Uzmanı- “Birgi Çakırağa Konağı” konulu görüşme. İzmir:10 Eylül 2006.
- Altun, Ara.-Feyhaman Duran Kültür ve Sanat Evi Sorumlusu-“Sergileme” konulu görüşme.İstanbul: 5 Mayıs 2007.
- Artun, Ali. 2006. **Müze ve Modernlik**. İstanbul: İletişim Yayınları.
- Assmann, Jan. 1997. **Kültürel Bellek**. İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
- Atasoy, Sümer. 1983. Türkiye’de Müzecilik. **Cumhuriyet Dönemi Türkiye Ansiklopedisi** c.6 İstanbul:İletişim Yayınları.
- Aytaç, Ömer. 2006. Mekân(ın) Sosyolojisi: Toplumsalın Yeniden Kuruluşu. **Sosyoloji ve Coğrafya**. İstanbul: Kızılelma Yayınları.
- Bachelard, Gaston. 1996. **Mekânın Poetikası**. İstanbul: Kesit Yayıncılık.
- Bayraktar, Suzan.-Vakıflar Genel Müdürlüğü Uzmanı- “Vakıflara Bağlı Müze Evler” konulu görüşme.İstanbul: 10 Eylül 2010
- Bilgin, Nuri. 1991. **Eşya ve İnsan**. Ankara:Gündoğan Yayıncılık.
- _____. 1983. Çeşitli **Sosyo-Kültürel Gruplarda Eşya Sistemleri ve İnsan-Eşya İlişkileri**. İzmir:Ege Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları.
- Candemir, Murat. 2007. **Yıldız’da Kaos ve Tasfiye**. İstanbul: İlgi Kültür Sanat Yayınları.
- Donnelly, Jessica Foy. 2002. **Interpreting Historic House Museums**. New York: Altamira Press.
- Geleş, Fadime. 2003. Bir Sanatçının İstanbul’a İzdüşümü; Aşiyân. **Arkitekt**. s. 496:17-21.

Gorgas, Monica Risnicoff de. 2001. "Reality as Illusion, The Historic Houses That Become Museums". **Museum International**. No.210.Vol.53.

Guerrieri, Marcella. 2002. "Müze:Hatıra ve Gerçeğin Sahnesi". **Sabancı Üniversitesi Sakıp Sabancı Müzesi Bir Kurulun Öyküsü**. İstanbul: Sakıp Sabancı Müzesi

Hasol, Doğan. 1998. **Ansiklopedik Mimarlık Sözlüğü**. İstanbul: Yapı Endüstri Merkezi Yayınları.

İcom. <http://icom.museum> [16 Haziran 2007]

İnankur, Zeynep. 2008. **Eczacıbaşı Ansiklopedisi 3**. İstanbul: Yapı Endüstri Merkezi.

Kültür Bakanlığı. <http://www.kulturbakanligi.gov.tr> [20 Temmuz 2007]

Marshall, Gordon. 2009. **Sosyoloji Sözlüğü**. Ankara: Bilim ve Sanat Yayınları.

Mercin, Levent. 2007.Mevlâna Müzesi'nin Mevlâna'yı Anlamadaki Rolü. **Sarı Baltuk Baba'dan Misgin Baba'ya II. Uluslar arası Romanya'da Türk Kültürü'nün İzleri Sempozyumu ve Kültür-Sanat Etkinlikleri**. Romanya-Köstence.

_____. 2007. Müzeler ve Toplum. **38. Uluslar arası Asya ve Kuzey Afrika Çalışmaları Kongresi (ICANAS)**. 10-15 Eylül 2007 Ankara, Türkiye

Önder, Mehmet. 1970. **Atatürk Evleri-Atatürk Müzeleri**. Ankara: Türk Tarih Kurumu.

_____. 1992. **Türkiye Müzeleri**.Ankara:Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.

Pavoni, Rosanna. 2001. Towards a Definition and Typology of Historic House Museums. **Museum International**. No 210 Vol. 53:11-13.

_____. 2002. Visiting a Historic House Museum. **Open Museum Journal**.Vol.5.

- Pinna, Giovanni. 2001. Introduction to Historic House Museums. **Museum International**. Vol.53. No.2:5-9.
- Scaon, Gaby. 2001. Pierre Loti's House: The Balancing Act Between Exhibition and Conservation. **Museum International**. Vol 53. No.2
- Shaw, Wendy M.K. 2004. **Osmanlı Müzeciliği**. İstanbul: İletişim Yayınları
- Sönmez, Sevgül. 2007. **A'dan Z'ye Sait Faik**. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.
- Sönmez. Sevgül. 2003. **Bir Usta Bir Dünya Sait Faik Abasıyanık**. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.
- Tanrıninkulu, Gülçin. –Hüseyin Rahmi Gürpınar'ın varisi-“Koleksiyon Malzemesi” konulu görüşme. İstanbul: 11 Kasım 2007.
- Türk Dil Kurumu. <http://www.tdk.org.tr> [16 Kasım 2007]
- Yersu, Ata. – Aşyan Müzesi Uzmanı-“Koleksiyon Gelişimi” konulu görüşme. İstanbul: 10 Haziran 2007.
- Younghans, Sherry Butcher. 1993. **Historic House Museum**. Oxford: Oxford University Press.

EKLER

Ek 1. Demhist'in Tarihî Ev Müzeler Listesinden Alınan Kişisel Mekân Örnekleri

Arjantin

Museo Mitre

Brezilya

Casa de Cora Coralina

Casa de Oliveira

Casa Guilherme de Almeida

Casa João Turin

Museu Casa de Portinari

Museu casa de Rui Barbosa

Museu Corina Novelino

Museu Historico Pedagogico Conselheiro Rodrigues Alves

Museu Mariano Procópio

Kolombiya

Casa Museo Quinta de Bolivar

Portekiz

Casa Museu Abel Salazar

Casa Museu Maria da Fontinha

Casa Museu Mario Coelho

Rusya

The Leo Tolstoy Museum-Estate

İsviçre

Richard Wagner Museum

Birleşik Krallık

Down House

Amerika Birleşik Devletleri

The Hermitage: Home of President

The James Buchanan Foundation

Ek 2. Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğüne Bağlı Tarihî Ev

Müzelerin Listesi

AMASYA

Amasya Müzesi Müdürlüğü

Saraydüzü Kışla Binası Milli Mücadele Müzesi ve Kongre Merkezi

ANKARA
Cumhuriyet Müzesi Müdürlüğü
Cumhuriyet Müzesi

ANTALYA
Antalya Müzesi Müdürlüğü
Atatürk Evi Müzesi

Alanya Müzesi Müdürlüğü
Atatürk Evi Müzesi

AYDIN

Aydın Müzesi Müdürlüğü
Yörük Ali Efe Müzesi

BALIKESİR
Balıkesir Kuva-i Milliye Müzesi Müdürlüğü
Balıkesir Kuva-i Milliye Müzesi

BURSA
Bursa Müzesi Müdürlüğü
Atatürk Evi Müzesi

Mudanya Mütareke Evi Müzesi

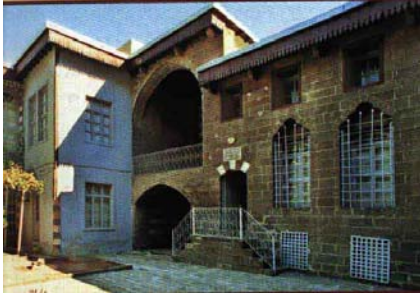
DENİZLİ
Denizli Müzesi Müdürlüğü
Atatürk Evi Etnografya Müzesi

DİYARBAKIR
Diyarbakır Müzesi Müdürlüğü
Cahit Sıtkı Tarancı Evi Kùltür Müzesi

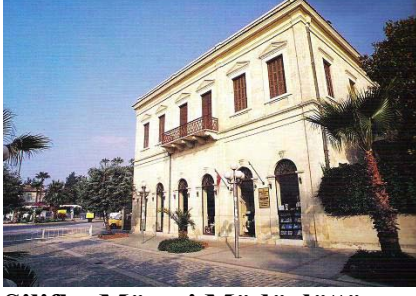
Ziya Gökalp Müzesi

ERZURUM
Erzurum Müzesi Müdürlüğü
Atatürk Evi Müzesi

MERSİN
Mersin Müzesi Müdürlüğü
Atatürk Evi Müzesi

Silifke Müzesi Müdürlüğü
Atatürk Evi Müzesi

İSTANBUL
Galata Mevlevîhanesi Müzesi Müdürlüğü
Galata Mevlevîhanesi Müzesi

Topkapı Sarayı Müzesi Müdürlüğü
Topkapı Sarayı Müzesi

Adam Mickiewicz Müzesi

Yıldız Sarayı Müzesi Müdürlüğü
Yıldız Sarayı Müzesi

Cihannüma Köşkü

İZMİR
İzmir Müzesi Müdürlüğü
Atatürk Evi Müzesi

Ödemiş Müzesi Müdürlüğü
Birgi Çakırağa Konağı

KAYSERİ
Kayseri Müzesi Müdürlüğü
Atatürk Evi Müzesi

KOCAELİ
Kocaeli Arkeoloji ve Etnografya Müzesi Müdürlüğü
Av Köşkü Saray Müze

KONYA
Konya Müzesi Müdürlüğü
Mevlâna Müzesi

Atatürk Evi Müzesi

Akşehir Nasreddin Hoca Arkeoloji ve Etnografya Müzesi Müdürlüğü
Batı Cephesi Karargahı Müzesi

KÜTAHYA
Kütahya Müzesi Müdürlüğü
Kossuth Evi Müzesi

MUĞLA
Bodrum Sualtı Arkeoloji Müzesi Müdürlüğü
Zeki Müren Sanat Müzesi

NEVŞEHİR
Hacıbektaş Müzesi Müdürlüğü
Hacıbektaş Atatürk Evi Müzesi

RİZE
Rize Müzesi Müdürlüğü

Atatürk Evi Müzesi

SAMSUN

Samsun Müzesi Müdürlüğü

Gazi Müzesi

SİVAS

Sivas Müzesi Müdürlüğü

Âşık Veysel Müzesi

TEKİRDAĞ

Tekirdağ Müzesi Müdürlüğü

Rakoczi Müzesi

TOKAT

Tokat Müzesi Müdürlüğü

Atatürk Evi ve Etnografya Müzesi

UŞAK

Uşak Müzesi Müdürlüğü

Atatürk ve Etnografya Müzesi

Ek 3. Belediyelere ve Valiliklere Bağlı Tarihî Ev Mûzelerin Listesi

Bu liste belediyelerin ve valiliklerin internet sitelerinden yararlanılarak oluşturulmuştur.

Sivas Valiliği

Sivas İnönü Konağı

Sakarya Valiliği

Geyve Ali Fuat Paşa Kuvayı Milliye Mûzesi

Trabzon Belediyesi

Cevdet Sunay Mûzesi

Atatürk Evi Müzesi

İstanbul Belediyesi

Aşyan Müzesi

Şişli Atatürk Evi Müzesi

Kadıköy Belediyesi

Barış Manço Evi Müzesi

Kocaeli Büyükşehir Belediyesi
Osman Hamdi Bey Evi Müzesi

Bursa Belediyesi
Hünkâr Köşkü

Yalova Belediyesi
Atatürk Köşkü

Ek 4. Üniversitelere Bağlı Tarihî Ev Müzelerin Listesi
İstanbul Üniversitesi

Feyhaman Duran Kùltür ve Sanat Evi

Boğaziçi Üniversitesi

Kùltür Mirası Müzesi

Ek 5. Vakıflar Genel Müdürlüğüne Bağlı Tarihî Ev Müzelerin Listesi

Tacettin Dergahı ve Mehmet Akif Ersoy Kùltür Merkezi

Beşiktaş Akaretler Mustafa Kemal Müzesi 2010

Tokat Mevlevîhanesi Vakıf Müzesi

Gaziantep Mevlevîhanesi Vakıf Müzesi

Kastamonu Şeyh Şaban-ı Veli Vakıf Müzesi

Malatya Karakaş Konağı

İstanbul Üsküdar Özbekler Tekkesi

Diyarbakır İskender Paşa Konağı

Ek 6. Özel Şahıs/Kurumlara Ait Tarihî Ev Müzeler

Celal Bayar Müzesi

Bigalı Atatürk Evi Müzesi:

Orhan Kemal Müzesi

Tekirdağ Rakoczi Müzesi

Kazım Karabekir Paşa Müzesi

Çankaya Müze Köşkü

Afyon Şuhut Atatürk Karargahı:

Polatlı Alagöz Başkumandanlık Cephe Karargahı

Afyon Atatürk Karargahı Müzesi

Ankara Bağ Evi

Sabancı Müzesi

Sadberk Hanım Müzesi

Ek 7. İnönü Vakfına Bağlı Tarihî Ev Müzelerin Listesi

Pembe Köşk

Heybeli Ada'daki İsmet İnönü Evi

İzmir İsmet İnönü Evi

Ek 8. Araştırma Soruları Örneği

1. Cinsiyetiniz
  - a) Bayan
  - b) Bay
2. Yaşınız
3. Mesleğiniz
4. İkamet Ettiğiniz Şehir
5. Öğrenim Durumunuz
6. Müzelere ne sıklıkla gidersiniz?
7. İstanbul'da hangi müzeleri ziyaret ettiniz?
8. Sait Faik Abasıyanık kimdir?
9. Sait Faik Abasıyanık evini hangi kuruma bağışlamıştır?
  - a) Darülaceze
  - b) Darüşşafaka
  - c) Şişli Etfal
  - d) Eczacıbaşı
  - e) Bilmiyorum
10. Sait Faik Abasıyanık'ın evi nerededir?
  - a) Bostancı
  - b) Beykoz
  - c) Heybeli ada
  - d) Burgaz Ada
  - e) Bilmiyorum
11. Sait Faik Abasıyanık'ın evini hiç ziyaret ettiniz mi?
12. Evi kolay bulabildiniz mi?
13. Evi gezdikten sonra Sait Faik Abasıyanık'ın yaşamı ile ilgili yeterli bilgiye sahip oldunuz mu?
  - a) Gezemedim
  - b) Az da olsa bilgilendim
  - c) Her yönü ile tanıdım
  - d) Hiçbir bilgiye sahip olamadım

ÖZGEÇMİŞ

1980 yılında İstanbul'da doğmuştur. İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Sanat Tarihi Bölümü'nden mezun olmuştur. Topkapı Sarayı Harem Dairesi'nde gönüllü olarak rehberlik yapmış, 2000-2002 tarihleri arasında İstanbul Üniversitesi'de öğrenci asistanlık, 2003-2007 tarihleri arasında Yıldız Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde öğrenci asistanlığı yapmış, Erdem Yayınları'nın Kütüphanesini kurmuştur. Darüşşafaka Cemiyeti'nde müze sorumlusu olarak çalışmıştır. İstanbul 2010 Avrupa Kültür Başkenti Uzaktan Eğitim Kısa İçerik Geliştirme Yarışması'nda (10-14 Mayıs 2010 Future Learning Conference) jüri üyeliği yapmıştır. Yrd.Doç.Dr. Fatih Gürsul'un yapımcılığını yaptığı Teknofobik Programı'na sanat danışmanlığı yapmaktadır.

SEMİNERLER:

Marmara Üniversitesi Türkiyat Enstitüsünde (16 Aralık 2006)"Türk Kültüründe Av" adlı sempozyumda "Av Tanrıçası Artemis" adlı bildiri sunumu

II. Uluslar arası Emimönü Sempozyumu (14 Haziran 2007) "Eminönü'nde Yaşayan Mekan" adlı bildiri sunumu

ICANAS 38 Kuzey Afrika ve Asya Kongresi (17 Eylül 2007) "Müze Evler" adlı bildiri sunumu

Managemet International Conference 2008 (MIC 2008) Spain (26-29 November 2008) "Identities in Muticultural Soceitety to Historic House Museums in Turkey"

Tarihi Evler/Ev Müzeler 1. Sempozyumu 2010 (ODTÜ) Ankara (9 Mayıs 2010) "Arşiv Sunumu"

PROJELER:

İstanbul Arkeoloji Müzesi "Çağlar Boyu İstanbul Sergisi"nin Tarih Labrotuarı olarak kullanılması projesinde yer alma

Sait Faik Abasıyanık Evi'nin Oyunlarla Tanıtımı Projesi (2009-): Projenin sahibi olarak görev almaktadır.

Müzeler Kullanılan Envanter Programlarında Yaşanılan Sorunlar ile ilgili akademik makale hazırlığı ve sorunlardan yola çıkılarak program önerisi : İstanbul Üniversitesi Enformatik Bölümü ile ortak çalışma (2009 -)

Ev Müzeler/Tarihi Evler Projesi'nde görev alma: ODTÜ Mimarlık Bölümü Doç.Dr. Ayşen Savaş (2009 -)